

การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ๕๐

ระดับ ป.กศ. - พ.ศ. 2514 ๗

เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตร ๑๕

ชั้น ป.กศ. พุทธศักราช 2508 ๗

ปริญญานิพนธ์ ๗

ของ

โกลด์ ทับทอง

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการ ศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

1 ธันวาคม 2514

บทคัดย่อ

การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. พ.ศ. 2514
เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตรชั้น ป.กศ. พุทธศักราช 2508

บทคัดย่อ

ของ

โกมล ทับทอง

เสนอต่อวิทยาลัยวิชาการศึกษา
เพื่อ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

1 ธันวาคม 2514

การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กค.

พ.ศ. 2514 เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ในหลักสูตรชั้น ป.กค. พุทธศักราช 2508

ในการศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่จะศึกษาเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ในหลักสูตรชั้น ป.กค. พุทธศักราช 2508 ในเรื่อง ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาที่จุดมุ่งหมาย ความเหมาะสมของเนื้อหาที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษา และที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในระดับสูง เวลาที่ควรจะใช้สอน และเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยที่ควรจะต้องจัดเข้าไว้ในหลักสูตร ชั้น ป.กค. การรวบรวมข้อมูลใช้วิธีสังเกตแบบไม่มีผู้สังเกตไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อให้อาจารย์เหล่านั้นได้แสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. แล้วนำข้อมูลเหล่านั้นมาวิเคราะห์โดยคำนวณหาร้อยละ (Percentage Ratio) หารายเฉลี่ย (Mean) หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และทดสอบความมีนัยสำคัญของผลต่างของมัธยฐาน (Test significance between two means) ผลของการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กค. กับ ความมุ่งหมายมีความสอดคล้องกันปานกลางค่อนข้างน้อยไปทางมาก
2. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. เหมาะที่จะนำไปใช้สอนในชั้นประถมศึกษาปานกลางค่อนข้างน้อยไปทางมาก และอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กค. ที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีเห็นว่า เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กค. มีความเหมาะสมที่จะนำไปใช้สอนในชั้นประถมศึกษา มากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี
3. เนื้อหาเกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทย เหมาะอย่างยิ่งที่จะจัดไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กค.
4. เวลาที่ใช้สอนตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูได้กำหนดไว้ มีความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์เพียงปานกลาง

5. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กค. มีความเหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษา
วิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูงขึ้นไปเพียงปานกลาง

ส่วนใหญ่แล้วจะเห็นว่า ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค.
มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาปานกลาง ๆ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำวันนี้ได้พิจารณาปัญหานี้อย่างถี่ถ้วนแล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต ของวิทยาลัยวิชาการ
ศึกษาได้.

นายกิตติคุณ ประธาน
อานันท์ สอนธรรมการ
ไพฑูริย์ สอนธรรมการ

1 ธันวาคม 2514

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี เนื่องจากได้รับความช่วยเหลือ และให้คำแนะนำ
อย่างดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ สวาท เสนาณรงค์ ประธานกรรมการที่ปรึกษา
ศาสตราจารย์ ดร. อารี สัตถ์ทวี กรรมการที่ปรึกษา และอาจารย์สมบูรณ์ ชีพพงศ์
กรรมการที่ปรึกษา ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้ด้วย

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญถึง แนนหนา หัวหน้าสำนักงาน
อธิการวิทยาลัยวิชาการ ศึกษา ที่กรุณาออกหนังสือรายนำส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยครู
ต่าง ๆ ให้

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเป็นรูปเล่มได้ เพราะได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากคุณ
ศรีจันทร์ จ้อยจำรัส ผู้พิมพ์ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ตลอดเล่ม ผู้เขียนขอขอบคุณไว้ ณ ที่นี้ด้วย.

โกมล ทับทอง

สารบัญ

บท	หน้า
1. บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษา	4
ความสำคัญของการศึกษา	5
ขอบเขตของการศึกษา	5
คำนิยามศัพท์เฉพาะ	5
ข้อตกลงเบื้องต้น	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า	6
3. วิธีดำเนินการ	13
กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย	13
การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย	15
การแจกจ่ายและรวบรวมข้อมูล	19
การจัดกระทำกับข้อมูล	22
การวิเคราะห์ข้อมูล	22
4. ผลการวิจัย	26
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	26
รายละเอียดส่วนตัวของอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์	26
เกี่ยวกับความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. กับความ มุ่งหมายทั่วไป	30
เกี่ยวกับความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. กับความ มุ่งหมายเฉพาะของแต่ละทวีป	31
เกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่จะนำไปสอน ในชั้นประถมศึกษา	37

เกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทย ที่จะจัดไว้ใน	
หลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.	38
เกี่ยวกับความเหมาะสมของ เวลา กับ เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.	
ตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูกำหนดไว้	39
เกี่ยวกับความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่ใช้อนกับหัวเรื่องของแต่ละทวีป	40
เกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษา	
วิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูง (แยกเป็นทวีป)	43
เกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ระดับ ป.กศ. ที่เหมาะในการฝึกทักษะและ	
จัดกิจกรรมทางภูมิศาสตร์	43
คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	
ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์กับความมุ่งหมายทั่วไป	44
คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับ	
ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์กับความมุ่งหมายเฉพาะของแต่ละทวีป . .	44
คำวิฤตแสดงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ที่จะนำไปสอนใน	
ชั้นประถมศึกษา	47
คำวิฤตแสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์เกี่ยวกับความเหมาะสม	
ของการจัดเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเข้าไว้ในหลักสูตร ชั้น ป.กศ. . .	48
คำวิฤตแสดงถึงความเหมาะสมของ เวลา ที่ใช้สอนวิชาภูมิศาสตร์ตามเอกสารแนะ	
แนวการสอนสังคมศึกษาของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูกำหนดไว้ . .	48
คำวิฤตแสดงถึงความเหมาะสมของ เวลา ที่ใช้กับหัวเรื่องต่าง ๆ ของแต่ละทวีป . .	49
คำวิฤตแสดงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ชั้น ป.กศ. ที่จะเป็นพื้นฐาน	
ในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูง	52
คำวิฤตแสดงเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ชั้น ป.กศ. ที่เหมาะแก่การฝึกทักษะและ	
จัดกิจกรรม	52

บทที่	หน้า
5. สรุปผลการทศควา อภิปราย และขอเสนอแนะ	53
บทขอ	53
สรุปผลการวิจัย	54
อภิปราย	55
ขอเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.	56
ขอเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะคนควาต่อไป	60
บรรณานุกรม	62
ภาคผนวก	66
ภาคผนวก ก.	67
ภาคผนวก ข.	68
ภาคผนวก ค.	69
ภาคผนวก ง.	81

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. จำแนกตามสถานศึกษา	14
2	จำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ที่กรอกแบบสอบถามจำแนกตามสถานศึกษา	20
3	สถานภาพทางการสมรสของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ.	26
4	แสดงอายุของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ.	27
5	ระดับความรู้ของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ.	28
6	จำนวนปีที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ.	29
7	ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. กับความมุ่งหมายทั่วไป	30
8	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปเอเชีย กับความมุ่งหมายเฉพาะ ..	31
9	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์กับความมุ่งหมายเฉพาะ	32
10	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปแอฟริกากับความมุ่งหมายเฉพาะ ..	33
11	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปยุโรปกับความมุ่งหมายเฉพาะ	34
12	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปอเมริกาเหนือกับความมุ่งหมายเฉพาะ	35
13	ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปอเมริกาใต้กับความมุ่งหมายเฉพาะ ..	36
14	ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ที่จะนำไปสอนชั้นประถมศึกษา	37

15	ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทย ที่จะจัดไว้ในหลักสูตรภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ.	38
16	ความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. ตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูได้กำหนดไว้	39
17	ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่สอน กับหัวข้อย่อยของทวีปเอเชีย	40
18	ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่สอน กับหัวข้อย่อยของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์	40
19	ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่สอน กับหัวข้อย่อยของทวีปแอฟริกา	41
20	ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่สอน กับหัวข้อย่อยของทวีปยุโรป	41
21	ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่สอน กับหัวข้อย่อยของทวีปอเมริกาเหนือ	42
22	ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่สอน กับหัวข้อย่อยของทวีปอเมริกาใต้	42
23	เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูง (แยกเป็นทวีป)	43
24	เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. ที่เหมาะในการฝึกทักษะและจัดกิจกรรมทางภูมิศาสตร์	43
25	คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ กับความมุ่งหมายทั่วไปของการเรียนภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ.	44

26	คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. ที่ให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะ กับ เนื้อหาของทวีปเอเชีย 44
27	คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. ที่ให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะ กับ เนื้อหาของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ 45
28	คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. ที่ให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะ กับ เนื้อหาของทวีปแอฟริกา 45
29	คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. ที่ให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะ กับ เนื้อหาของทวีปยุโรป 46
30	คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. ที่ให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะ กับ เนื้อหาของทวีปอเมริกาเหนือ 46
31	คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. ที่ให้ ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะ กับ เนื้อหาของทวีปอเมริกาใต้ 47
32	คำวิฤตแสดงถึงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. ที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษา 47
33	คำวิฤตแสดงความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ที่เกี่ยวกับ ความเหมาะสมของการจัดเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทย เข้าไว้ ในหลักสูตรชั้น ป.กค. 48

34	คำวิฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กค. ตามเอกสารแนะแนวการสอนสังคมศึกษาของ หน่วย ศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูไว้กำหนดไว้	48
35	คำวิฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องต่าง ๆ ของทวีปเอเชีย	49
36	คำวิฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องต่าง ๆ ของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์	49
37	คำวิฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องต่าง ๆ ของทวีปแอฟริกา	50
38	คำวิฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องต่าง ๆ ของทวีปยุโรป	50
39	คำวิฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องของทวีป อเมริกาเหนือ	51
40	คำวิฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องของทวีป อเมริกาใต้	51
41	คำวิฤตแสดงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กค. ที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูง	52
42	คำวิฤตแสดงเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กค.ที่เหมาะสมแก่การ ฝึกทักษะและจัดกิจกรรม	52

ภูมิหลัง

หลักสูตรฝึกหัดครูของกระทรวงศึกษาธิการ ตั้งแต่ พ.ศ. 2477 จนถึง พ.ศ. 2503 นั้น ใ้มีการปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังเช่นเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตรครุมูล¹ พ.ศ. 2477 เป็นต้นมา เนื้อหาส่วนใหญ่จะเน้นหนักทางค่านิยมศาสตร์กายภาพ ภูมิศาสตร์ภูมิภาคเพียงเล็กน้อยเท่านั้น ต่อมาในปี พ.ศ. 2486 กระทรวงศึกษาธิการได้เปลี่ยนหลักสูตรครุมูลใหม่ มาใช้หลักสูตรโรงเรียนฝึกหัดครุมูล พุทธศักราช 2486² เนื่องจากนักเรียนฝึกหัดครุมูลจะต้องออกไปประกอบอาชีพครูในอนาคต ควรรู้จักประเทศต่าง ๆ ที่ห่างไกลออกไปให้มากขึ้น ด้วยเหตุนี้ กระทรวงศึกษาธิการจึงได้เพิ่มภูมิศาสตร์ภูมิภาคของทวีปต่าง ๆ เช่น ทวีปออสเตรเลีย ทวีปแอฟริกา ทวีปอเมริกาเหนือ เข้าไว้ในหลักสูตรโรงเรียนฝึกหัดครุมูล และกำหนดให้ครูเรียนเขียนแผนที่ของประเทศต่าง ๆ ที่มีในหลักสูตรใหญ่ถูกต้องด้วย โดยอาจจะไม่คำนึงถึงประโยชน์ที่แท้จริงของแผนที่ที่มีต่อเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรก็ได้

ส่วนหลักสูตรประโยคครูประถม พุทธศักราช 2487³ เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่จะเน้นหนักทางค่านิยมศาสตร์กายภาพ บรรยายถึงลักษณะของเปลือกโลก แรงที่ทำให้เปลือกโลกเปลี่ยนแปลงจะมีเนื้อหาค่อนข้างละเอียด และเน้นในเรื่องการเขียนแผนที่ประเทศต่าง ๆ เป็นการเพิ่ม

¹ กระทรวงธรรมการ หลักสูตรประโยคครุมูล พ.ศ. 2477, หน้า 19.

² กระทรวงศึกษาธิการ ระเบียบและหลักสูตร โรงเรียนฝึกหัดครุมูล พุทธศักราช 2486, หน้า 31 - 34.

³ กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประโยคครูประถม พุทธศักราช 2487, หน้า 31 - 33.

ความเข้าใจเกี่ยวกับเนื้อหาให้มากขึ้น ปี พ.ศ. 2491¹ ได้มีการเปลี่ยนแปลงแก้ไขหลักสูตรครู
ประโยคประถม เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ได้แบ่งออกเป็น 2 หมวดใหญ่ ๆ คือ ภูมิศาสตร์สากล และ
ภูมิศาสตร์ภูมิภาค

ต่อมาในปี พ.ศ. 2498 กรมการฝึกหัดครูได้ยกเลิกฝึกหัดครูประโยคประถมมาเป็น
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา หลักสูตร 2 ปี จากหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ.
2502² ได้กำหนดให้เรียนภูมิศาสตร์ทั่วไป เน้นทางด้านภูมิศาสตร์กายภาพ มุ่งอยู่กับสิ่งแวดล้อม
และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจโดยเฉพาะภูมิศาสตร์เศรษฐกิจของประเทศใกล้เคียงในเอเชียอาคเนย์เท่านั้น
นอกจากนั้นยังกำหนดให้เรียนภูมิศาสตร์ประเทศไทย โดยแยกศึกษาออกเป็นหัวข้ออย่างละเอียด
ต่อมาได้มีการปรับปรุงหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. 2502 มาใช้หลักสูตรประกาศ-
นียบัตรวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2508³ ซึ่งกำหนดให้เรียนวิชาภูมิศาสตร์ทวีปต่าง ๆ 6 ทวีป
ด้วยกัน คือ ทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย ทวีปแอฟริกา ให้เรียนในปีแรก ส่วนที่เหลือได้แก่
ทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปอเมริกาใต้ ทวีปยุโรป ให้เรียนในปีต่อมา หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชา
การศึกษา พุทธศักราช 2508 ได้ใช้มาจนถึงปัจจุบัน

¹ กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประโยคครูประถม พ.ศ. 2491, หน้า 6 - 8.

² หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา พ.ศ. 2502, หน้า 23 - 32.

³ หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ หลักสูตรประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา พุทธศักราช 2508, หน้า 21 - 24.

ด้วยเหตุผลต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วนี้แสดงให้เห็นว่า วิชาภูมิศาสตร์มีความสำคัญยิ่งวิชาหนึ่งในหลักสูตรฝึกหัดครู และได้มีการปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมอยู่ตลอดเวลา ซึ่งสอดคล้องกับความต้องการของ อารี สัมทวิ¹ ที่ว่า หลักสูตรที่คั่นจะต้องมีการไหวตัวอยู่เสมอ ทั้งนี้ เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคมและของประเทศชาติ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในสถาบันฝึกหัดครูที่แล้มาจนถึงปัจจุบัน ยังไม่มีใครได้ทำการวิจัยว่า การเปลี่ยนแปลงของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์แต่ละครั้งมีความเหมาะสมในค่านต่าง ๆ เพียงใด จึงน่าจะได้มีการวิจัยศึกษาในเรื่องนี้ เพื่อจะได้เป็นแนวทางปรับปรุงหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. พุทธศักราช 2508 เพราะผู้เขียนเห็นว่าโดยทั่วไปแล้ว ผู้ที่สำเร็จ ป.กศ. จะต้องออกไปเป็นครูโรงเรียนประถมศึกษาในชนบท และเป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาชุมชน บุญถิ่น อัตถากร² กล่าวว่า ครู ป.กศ. จะต้องไปเป็นผู้นำในชุมชน โดยเฉพาะทางด้านเกษตรกรรม ซึ่งเป็นอาชีพสำคัญที่สุดของคนไทยในปัจจุบัน เมื่อเป็นดังนี้ผู้เขียนจึงมีความเห็นว่า วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาหนึ่งที่มีความสำคัญในอันที่จะส่งเสริมให้ครู ป.กศ. ในโรงเรียนประถมศึกษา เป็นผู้นำในชุมชนทางด้านเกษตรกรรมได้เป็นอย่างดี แต่ปัญหามีอยู่ว่า เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. ที่ใช้อยู่ในปัจจุบันมีความเหมาะสมที่จะเตรียมนักเรียน ป.กศ. ออกไปเป็นครูประถมศึกษาได้ดีเพียงไร น่าที่จะได้ทำการศึกษาค้นคว้าในเรื่องนี้ ผู้เขียนจึงได้พยายามศึกษาเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตร ป.กศ. พุทธศักราช 2508 พบว่า มีข้อบกพร่องหลายประการ ซึ่งควรได้มีการแก้ไข เช่น

1. เนื้อหาไม่สอดคล้องกับคามมุ่งหมายที่วางไว้
2. เนื้อหายังไม่เหมาะสมแก่การที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษาตอนต้น และประถมศึกษาตอนปลาย

ศึกษาตอนปลาย

¹ อารี สัมทวิ " การจัดหลักสูตรในโรงเรียนฝึกหัดครู " วิทยุศึกษา

6 : 12 - 19 มิถุนายน 2501.

² บุญถิ่น อัตถากร การผลิตครู, หน้า 34.

3. เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศไทยมีน้อยมาก ควรจะได้เรียนเรื่องภูมิศาสตร์ประเทศไทยให้เฉพาะลงไป ผู้เรียนจะได้มีความรู้เกี่ยวกับประเทศของตนมากขึ้น และได้นำความรู้ไปใช้ในด้าน การเกษตรกรรม และการพัฒนาท้องถิ่นอีกด้วย

4. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. เป็นเนื้อหาเดียวกันกับชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ แผนกอักษรศาสตร์ ซึ่งกำหนดให้เรียนถึง 2 ปี แต่ในชั้น ป.กศ. กำหนดให้เรียน 2 เทอม เท่านั้น เวลาที่กำหนดให้เรียนจึงไม่เหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม ข้อบกพร่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วเป็นแต่เพียงความคิดเห็นของผู้เขียนเพียงคนเดียว หากจะได้มีการสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เกี่ยวกับ เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตร ป.กศ. พุทธศักราช 2508 โดยเปิดโอกาสให้อาจารย์ผู้สอนได้ แสดงความคิดเห็นที่แท้จริงออกมาก็จะได้ข้อมูลที่น่าเชื่อถือยิ่งขึ้น และจะได้นำความคิดเห็นเหล่านี้มา พิจารณาหาทางแก้ไขปรับปรุงพร้อมทั้งข้อเสนอแนะต่าง ๆ ในอันที่จะทำให้เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. มีความเหมาะสมและมีคุณค่ายิ่งขึ้น จากเหตุผลทั้งหมดที่กล่าวมาแล้วข้างต้น ทำให้ผู้เขียนได้ ตัดสินใจเลือกทำการวิจัยศึกษาคนควาในเรื่องนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา

ผู้เขียนมีความมุ่งหมายที่จะสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. เกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ในหลักสูตร ป.กศ. พุทธศักราช 2508 ในเรื่องต่อไปนี้

1. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไป และความมุ่งหมายเฉพาะเพียงใด
2. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ เหมาะแก่การที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษาเพียงใด
3. เนื้อหาเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ประเทศไทย ควรจะสอดแทรกเข้าไว้ในเนื้อหาวิชา ภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. ใ้มากกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่ เพียงใด
4. เวลาที่ใช้ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ เหมาะสมกับเนื้อหาหรือไม่ เพียงใด
5. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. เป็นเนื้อหาที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชา ภูมิศาสตร์ในชั้นสูงเพียงใด

ความสำคัญของการ ศึกษา

1. เพื่อทราบข้อเท็จจริงที่ถูกต้องจากผู้สอนวิชานี้โดยตรง
2. เพื่อนำผลของการสำรวจครั้งนี้ไปเป็นแนวทางในการปรับปรุงเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์
ชั้น ป.กศ. ให้เหมาะสมยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ขอบเขตของการ ศึกษา

การศึกษานี้จะกระทำกับอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ของวิทยาลัยครู
สังกัดกรมการฝึกหัดครู ทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ซึ่งมีอยู่ทั้งหมด 25 แห่ง เท่านั้น

คำนิยามศัพท์เฉพาะ

1. อาจารย์ หมายถึง ผู้ทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. ของวิทยาลัยครู
ในส่วนกลาง และส่วนภูมิภาค จำนวน 25 แห่ง ปีการศึกษา 2514
2. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ หมายถึง เนื้อหาในรายวิชาภูมิศาสตร์ ที่สอนในชั้น ป.กศ.
ตามหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. พุทธศักราช 2508
3. ชั้น ป.กศ. หมายถึง การศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
เรียกว่า ป.กศ. ซึ่งมีหลักสูตร 2 ปี เพื่อผลิตครูออกไปสอนชั้นประถมศึกษาโดยเฉพาะ
4. วิทยาลัยครู หมายถึง สถาบันฝึกหัดครู ซึ่งอยู่ในสังกัดกรมการฝึกหัดครู
กระทรวงศึกษาธิการ

ขอตกลงเบื้องต้น

ผู้เขียนได้ตั้งข้อตกลงเบื้องต้น ไว้ดังนี้

1. จำนวนอาจารย์ที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นจำนวนอาจารย์
ที่กำลังสอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. ในภาคต้น ของปีการศึกษา 2514 ซึ่งอาจจะไม่ตรงกับปี
ต่อไป
2. ความคิดเห็นใด ๆ ของอาจารย์ที่มีต่อเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ จะถือว่าเป็นความ
คิดเห็นจากใจจริง

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการค้นคว้า

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ ได้มีผู้ค้นคว้าไว้ในเอกสารต่าง ๆ ตลอดจนบทความสำคัญ ดังต่อไปนี้

กุเลย์¹ ได้สำรวจเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ที่เห็นว่ามีสำคัญอันเป็นพื้นฐานทางคำภูมิศาสตร์ เพื่อจะได้นำเนื้อหาเหล่านั้นมาบรรจุไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ของโรงเรียน ระดับเกรด 1 - 12 โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้ที่มีความรู้ทางคำภูมิศาสตร์ อันได้แก่ศาสตราจารย์ทางภูมิศาสตร์ ศาสตราจารย์ทางสังคมในสถาบันฝึกหัดครู นักภูมิศาสตร์อาชีพ ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์นั้น ควรจัดไว้ในหลักสูตรระดับเกรด 1 - 12 ในอัตราที่เท่า ๆ กัน คือ หมายความว่าผู้ที่สำเร็จการศึกษาระดับเกรด 12 ก็จะต้องเรียนวิชาภูมิศาสตร์ทั้ง 12 ปี และมีชั่วโมงเรียนจำนวนเท่า ๆ กัน ทุก ๆ เกรด ดังนั้น จะเห็นว่าวิชาภูมิศาสตร์นั้นมีความสำคัญมากวิชาหนึ่ง ต้องจัดให้เรียนตั้งแต่การศึกษาระดับต้นกันทีเดียว

อย่างไรก็ตามก็ยังมีความกังวลของสหรัฐอเมริกาที่เห็นความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์น้อยไป ตัวอย่างเช่น โรงเรียนมัธยมในรัฐโคโรราโด ไม่ยอมจัดสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในปี ค.ศ. 1965 อันเดอร์วูด² ได้ทำการศึกษาเพื่อที่จะทราบว่า ทำไมโรงเรียนมัธยมเหล่านั้นจึงไม่ยอมจัดวิชาภูมิศาสตร์เข้าไว้ในหลักสูตร เขาได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ในสถานศึกษาทุกแห่งในรัฐโคโรราโด ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ปรากฏว่า ส่วนใหญ่ของผู้บริหารเห็นว่า วิชาภูมิศาสตร์นั้นรวมอยู่ในวิชาสังคมศึกษาไม่ควรแยกออกมาสอนเป็นวิชาหนึ่งต่างหากเป็นเหตุให้เกิดการ

1

Holland Louis M. Dooley, "A Compilation and Validation of Basic Geographic Concepts for Inclusion in School Curriculum from Grade One to Twelve, Dissertation Abstracts, 17 : 2243 - 44, October, 1957.

2

Robert Marshall Underwood, "Factor Affecting the Inclusion of Geography from the Curriculum of Certain Colorado High School", Dissertation Abstracts, Vol 25, 9 : 5209 - 10, March, 1965.

โต้แย้งในเวลาจัดหลักสูตร วิชาภูมิศาสตร์จึงไม่ได้รับการพิจารณาจัดไว้ในหลักสูตร เมื่อเป็นดังนี้ ทำให้วิชาภูมิศาสตร์ลดความสำคัญลงไปอีก จึงได้มีข้อเสนอแนะให้นักบริหารและผู้มีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรของโรงเรียนมัธยมในรัฐโคโรราโด ได้เห็นคุณค่าของวิชาภูมิศาสตร์ว่ามีความสำคัญต่อชีวิตความเป็นอยู่ ต่อการประกอบอาชีพของนักเรียนอย่างไร นักเรียนทุกคนควรจะได้เรียนวิชานี้อย่างน้อยหนึ่งรายวิชา ควรเพิ่มชั่วโมงเรียนวิชาภูมิศาสตร์ให้มากขึ้น โดยขอให้ผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาภูมิศาสตร์เลือกเนื้อหาที่เหมาะสมเข้าไว้ในหลักสูตร

คอง¹ ได้สำรวจหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ระดับวิทยาลัยของรัฐอะลาบามาซึ่งผู้อำนวยการกองวิจัยประจำรัฐได้กำหนดให้เรียนวิชาภูมิศาสตร์ 4 วิชาด้วยกัน คือ ภูมิศาสตร์กายภาพ ภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ ภูมิศาสตร์เศรษฐกิจ และภูมิศาสตร์เศรษฐกิจโลก ว่าทั้ง 4 วิชานี้วิชาใดได้รับความนิยมมากที่สุด เขาได้ส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของรัฐและของเอกชนในรัฐอะลาบามา ผลของการศึกษาค้นคว้าปรากฏว่า วิชาที่ได้รับความนิยมมากที่สุดคือ วิชาภูมิศาสตร์กายภาพ ซึ่งคงจะเป็นเพราะวิชานี้เป็นวิชาพื้นฐานของวิชาภูมิศาสตร์นั่นเอง รองลงไปคือ ภูมิศาสตร์โลกและภูมิศาสตร์ทวีปอเมริกาเหนือ

1

Walter F. Koch, "Geography Programs in the Junior College"

The Journal of Geography, 67, 3 : 154 - 155, March, 1969.

- แคลสเปอร์¹ ได้ทำการสำรวจเกี่ยวกับหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในโรงเรียนสมัยใหม่ว่า จัดเนื้อหาใดถูกต้องตรงกับจุดมุ่งหมายแค่ไหน เพียงใด เขาได้ส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ของครูภูมิศาสตร์จาก 44 รัฐ ของสหรัฐอเมริกา 5 รัฐของแคนาดา ผลของการศึกษาค้นคว้านี้ ปรากฏว่า เด็กระดับเกรด 4 ถึงเกรด 12 ควรจะได้เรียนภูมิศาสตร์กายภาพและผลิตผลทาง ด้านเกษตรกรรม ส่วนภูมิศาสตร์ภูมิภาคนั้น ควรจะได้เรียนเรื่องใกล้ตัวก่อน แล้วจึงค่อยเรียน เรื่องที่ห่างตัวออกไป ตัวอย่างเช่น นักเรียนเกรด 4 ซึ่งเริ่มมีทักษะในการอ่านก็ควรจะให้เรียน เกี่ยวกับตำบลและรัฐที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่ เมื่อเลื่อนขึ้นไปอยู่เกรด 5 - 6 จึงค่อยเรียนดินแดนที่ ห่างออกไป นอกจากนั้นเขายังให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรในโรงเรียนสมัยใหม่ว่า ควรจะจัดหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ให้เรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาถึงมัธยมศึกษา และควรแยกเป็น วิชาหนึ่งต่างหาก การจัดเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์เข้าไว้ในหลักสูตรนั้นต้องคำนึงถึงวัย ทักษะ และ ความสนใจของเด็กเป็นสำคัญ ส่วนในระดับมัธยมปลายควรจะเน้นเกี่ยวกับภูมิศาสตร์กายภาพ เศรษฐกิจ และการเมือง เพราะความรู้เหล่านี้จะช่วยให้เข้าใจถึงสถานการณ์ของประเทศของตน ได้ดีขึ้น ประการสุดท้ายเขาได้เสนอว่า ถ้าต้องการให้การเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์สัมฤทธิ์ผล ตรงตามจุดมุ่งหมายแล้ว ทุกโรงเรียนควรมีคู่มืออธิบายการใช้หลักสูตรเกี่ยวกับเนื้อหาวิชา ภูมิศาสตร์อย่างละเอียด ตั้งแต่เกรด 1 - 12 อีกด้วย

¹

B.M. Casper, "Scope and Sequence of Geographic Education in Modern School Curriculum Grade 4 through 12" The Journal of Geography, 50 : 53 - 58, February, 1961

เจมส์¹ ได้ทำการศึกษาเกี่ยวกับการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในรัฐแมริแลนด์ของสหรัฐอเมริกา เหตุผลที่เลือกศึกษารัฐนี้เขามองว่า เป็นเพราะรัฐแมริแลนด์เป็นรัฐที่มองเห็นความสำคัญของวิชาภูมิศาสตร์ และพยายามที่จะบรรจุเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์เข้าไว้ในหลักสูตรมากกว่ารัฐอื่น เขาได้ส่งแบบสอบถามไปยังครูสอนวิชาภูมิศาสตร์ในโรงเรียนมัธยมซึ่งครูเหล่านั้นล้วนแต่ได้รับประกาศนียบัตรทางวิชาภูมิศาสตร์มาแล้ว จากผลของการศึกษานั้นเห็นว่าควรมีการแต่งตั้งผู้ที่มีความรู้ทางวิชาภูมิศาสตร์ที่เชื่อถือได้ เป็นผู้นิเทศวิชาภูมิศาสตร์ประจำรัฐ เพื่อเป็นผู้ให้คำแนะนำเกี่ยวกับการจัดหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในระดับมัธยม และอีกอย่างหนึ่งของผลก็อยู่เสมว่าการเรียนวิชาภูมิศาสตร์จะได้ผลสมความมุ่งหมายหรือไม่ก็ต่อเมื่อครูผู้สอนมีความรู้ทางวิชาภูมิศาสตร์อย่างแท้จริง การที่จะมอบให้ครูซึ่งมีความสามารถทางด้านอื่นมาสอนวิชาภูมิศาสตร์นั้น เป็นสิ่งไม่ควรกระทำเป็นอย่างยิ่ง

มีชัย วรสายัณห์² ได้ทำการศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา โดยเขาได้ส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. ในวิทยาลัยครูทั้งส่วนกลางและส่วนภูมิภาค ผลปรากฏว่า ครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. ส่วนใหญ่มีความรู้ตั้งแต่ระดับปริญญาตรีขึ้นไป คือมีถึงร้อยละ 98.32 ซึ่งส่วนใหญ่ได้เรียนวิชาภูมิศาสตร์ และวิชาสังคมศึกษาเป็นวิชาเอก นับว่าอาจารย์ส่วนใหญ่ได้รับการฝึกฝนและมีความเข้าใจในวิชาภูมิศาสตร์ดีมาก จึงไม่มีปัญหาอะไรเกี่ยวกับการที่จะต้องให้อาจารย์ซึ่งไม่ได้เรียนวิชาเอกทางด้านนี้มาทำการสอนแทน ปัญหาทางด้านหลักสูตรจะพบว่า อาจารย์ส่วนใหญ่จะสอนไม่ทัน เพราะหลักสูตรยาวเกินไปจึงต้องอาศัย

1

Vanghu Cotton James, "The Status of Public Senior High School Geography in Maryland, 1964 - 65, Dissertation Abstracts, vol. 30, 30 : 924 - A, September, 1969

2

มีชัย วรสายัณห์ การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2513 วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ. 2513, 115 หน้า.

การเล่าเรื่องย่อ ๆ ให้นักเรียนฟัง ปัญหาทางค่านิยมอุปสรรคของการสอนพบว่า ครูผู้สอนไม่ทราบว่าตัวเองสอนดีหรือไม่ เพราะขาดการวิจารณ์การสอน และครูยังมีภาระทางด้านการสอนมากเกินไป ปัญหาทางค่านิยมอุปสรรคการสอน กลุ่มครูหญิงมองเห็นความสำคัญของการใช้อุปสรรคการสอนมากกว่ากลุ่มครูชาย แต่กลุ่มครูหญิงมีปัญหาและอุปสรรคในการทำอุปสรรคการสอนมากกว่าครูชาย มีชัยเสนอแนะว่า เนื่องจากหลักสูตรยาวเกินไป ครูผู้สอนจึงเล่าเรื่องที่สอนไม่ทันให้ฟังเพียงย่อ ๆ นั้นก็นับว่าดีพอควร เพราะอย่างน้อยก็ทำให้สอนได้จบตามหลักสูตร แต่ทางที่ดีครูผู้สอนควรจะได้เข้าใจหลักเกณฑ์ของการสอนวิชาภูมิศาสตร์ภูมิภาค คือ การใช้หลักเกณฑ์การสอนไปวิจารณ์กันแตกต่างกัน ให้เป็นเหตุเป็นผลต่อกัน นอกจากนั้นเขายังได้มีการเสนอแนะเกี่ยวกับการสอนว่า เนื่องจากหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. และหลักสูตรภูมิศาสตร์ชั้นประถมศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กัน ครูผู้สอนจึงควรแนะนำให้นักเรียน ป.กศ. เข้าใจเรื่องนี้อย่างชัดเจน ได้มีโอกาสฝึกฝนเนื้อหาตลอดจนแนวการสอนในหลักสูตรภูมิศาสตร์ระดับประถมศึกษา หน่วยศึกษานิเทศก์ควรจะได้จัดให้มีการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ เพื่อจะได้ปรับปรุงในทุกด้านให้ทันกับความเจริญก้าวหน้าของวิชาการทางค่านิยมนี้ ครูผู้สอนจะต้องพยายามใช้อุปสรรคให้สอดคล้องกับเนื้อหาเพื่อส่งเสริมให้การเรียนวิชาภูมิศาสตร์มีความหมายยิ่งขึ้น ผู้บริหารก็ต้องมีความเข้าใจและสนใจในวิชาภูมิศาสตร์เพื่อจะได้อำนวยความสะดวกในการจัดซื้ออุปกรณ์ และการจัดห้องภูมิศาสตร์ตลอดถึงตำราเรียนที่ทันสมัย การจัดครูเข้าสอนก็จะต้องคำนึงถึงประสบการณ์ทางภูมิศาสตร์ของครูผู้นั้นด้วย

ประยูร ศาสรี¹ ได้ศึกษาลักษณะสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียน ป.กศ. ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง โดยส่งแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง ผลของการวิจัยครั้งนี้ปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียน ป.กศ. ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง อยู่ในระดับปานกลาง และมีผลสัมฤทธิ์ในการเรียนค่านิยมเข้าใจสูงสุด รองลงมาได้แก่การนำไปใช้และความจำตามลำดับ แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า

¹ ประยูร ศาสรี ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียน ป.กศ. ในโรงเรียนฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูส่วนกลาง ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ. 2511, 133 หน้า.

ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียนหญิง และนักเรียนชาย ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มีแนวโน้มให้เห็นว่านักเรียนหญิงมีทางจะเรียนวิชาภูมิศาสตร์ได้ผลสัมฤทธิ์สูงกว่านักเรียนชาย อาจเนื่องมาจากโดยทั่วไปแล้ว นักเรียนหญิงมีความขยันมากกว่านักเรียนชาย อีกอย่างหนึ่งคงจะเนื่องมาจากจำนวนผู้สอบคัดเลือกเข้าเรียนในวิทยาลัยครู นักเรียนหญิงสมัครเข้าเรียนมากกว่านักเรียนชาย เมื่อเป็นดังนี้ นักเรียนหญิงที่เข้าเรียน ป.กศ. ย่อมได้บุคคลที่เก่งกว่านักเรียนชายอย่างแน่นอน

ประยูร ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้หลายประการด้วยกัน แต่ที่เกี่ยวข้องกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. นั้น คือ ความมุ่งหมาย เนื้อหา วิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประมวลการสอน โครงการสอน และแบบเรียน ควรให้แจ่มชัดและสอดคล้องกันเป็นอย่างดี การจัดเรียงเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์นั้น ควรลำดับเรื่องทางค่านิยมชาติให้เรียนก่อน แล้วจึงเรียนทางค่านิยมเศรษฐกิจการเมืองทีหลัง ถ้าจะให้เป็นอย่างดีขึ้นควรให้เรื่องราวต่าง ๆ ทั้งทางค่านิยมชาติ และทางค่านิยมเศรษฐกิจ โดยเปรียบเทียบกับภูมิศาสตร์ประเทศไทย ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์สำหรับชั้น ป.กศ. ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2508 ให้ดีขึ้น จากการศึกษาพบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับประเทศและเมืองสำคัญกับการคมนาคมยังคลุมเครือไม่ชัดเจน จึงควรปรับปรุงเนื้อหาทั้งสองตอนนี้ใหม่ และควรมีการทำคู่มือประกอบการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ด้วย ควรจะได้เพิ่มเวลาเรียนภูมิศาสตร์ให้มากขึ้นกว่าเวลาที่กำหนดไว้เดิม เพราะวิชานี้มีความสำคัญมากวิชาหนึ่งที่นักเรียน ป.กศ. จะได้เรียนรู้อย่างมากทั้งในค่านิยมชาติและค่านิยมสังคม ฉะนั้น อัตราเวลาเรียนที่กำหนดไว้แต่เดิมเพียงสัปดาห์ละ 2 ชั่วโมง จึงไม่เพียงพอ

จรรยา คุณณี ได้ศึกษาสภาพปัญหาทั่วไปที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ทั้งในโรงเรียน

¹จรรยา คุณณี การศึกษาทั่วไปที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษา ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, พ.ศ. 2513, 88 หน้า.

รัฐบาลและโรงเรียนราษฎร์ โดยส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหาร และครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย ในโรงเรียนมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญ ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ผลของการศึกษาค้นคว้านี้เฉพาะที่เกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ คือ เนื้อหาคู่มือและกว้างเกินไป เขาจึงให้ข้อคิดเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ที่กว้างเกินไปว่า อาจจะเนื่องมาจากความเข้าใจของครูเกี่ยวกับหลักสูตรยังไม่กระจ่างพอก็ได้ โดยเฉพาะถ้าครูผู้สอนยังไม่เคยศึกษาวิชานี้มาโดยตรง หรือยังไม่ได้รับการอบรมเพียงพอ จึงยังไม่ทราบว่า จะสอนให้ตรงเป้าหมายของหลักสูตรได้อย่างไร ถ้าศึกษานิเทศก์หรือผู้มีหน้าที่เกี่ยวข้องที่มีความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตรวิชานี้ ได้ช่วยกันอบรมชี้แจงบ้างตามโอกาสคงจะเป็นแนวทางให้ครูผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ได้เข้าใจแนวทางขอบข่ายของหลักสูตรแจ่มกระจ่างยิ่งขึ้น

วิธีดำเนินการ

การวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้ดำเนินการเป็นขั้น ดังต่อไปนี้

1. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย
2. การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย
3. การแจกจ่าย และการรวบรวมข้อมูล
4. การจัดการหาค่ากับข้อมูล
5. การวิเคราะห์ข้อมูล

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนได้กระทำกับมวลประชากรของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ของวิทยาลัยครูทั่วประเทศซึ่งมีอยู่ 25 แห่งด้วยกัน ประกอบด้วยวิทยาลัยครูส่วนกลาง (พระนคร - ธนบุรี) 7 แห่ง และวิทยาลัยครูในส่วนภูมิภาค 18 แห่ง โดยผู้เขียนได้ไปขอข้อมูลรายชื่อวิทยาลัยครูของกองโรงเรียนฝึกหัดครู กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ

ส่วนการสำรวจจำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. นั้น ครั้งแรกผู้เขียนได้ไปติดต่อเจ้าหน้าที่กองโรงเรียนฝึกหัดครู เพื่อขออนุญาตการสำรวจราชการและลูกจ้าง ของวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั่วประเทศ ปี พ.ศ. 2514 แต่ไม่อาจจะทราบตัวเลขที่แน่นอนได้ เนื่องจากบางวิทยาลัยยังไม่ได้ส่งบัญชีการสำรวจราชการและลูกจ้างมาให้กองโรงเรียนฝึกหัดครู ประกอบกับบัญชีดังกล่าวก็ไม่ได้แยกออกไปให้ชัดเจนว่า อาจารย์วิชาภูมิศาสตร์ของแต่ละวิทยาลัยสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. และชั้น ป.กศ. สูง อย่างละกี่คน เพื่อต้องการให้ได้มาซึ่งตัวเลขที่แน่นอน ผู้เขียนจึงได้มีจดหมายส่วนตัวไปยังหัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาในวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค สอบถามเกี่ยวกับอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ส่วนวิทยาลัยครูส่วนกลาง ผู้เขียนได้ไปติดต่อสอบถามเกี่ยวกับจำนวนอาจารย์ผู้สอนภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ด้วยตนเอง จากวิธีการทั้งสองนี้ปรากฏว่า มีอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง 20 คน ในวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค 50 คน รวมทั้งสิ้น 70 คน ดังปรากฏในตาราง ที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. แยกตามสถานศึกษา

เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวน			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
1	วิทยาลัยครูจันทร เกษม	-	3	3	
2	วิทยาลัยครูบ้านสมเด็จเจ้าพระยา	1	1	2	
3	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	2	2	4	
4	วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ	-	3	3	
5	วิทยาลัยครูพระนคร	-	2	2	
6	วิทยาลัยครูเพชรบุรีวิทยาลงกรณ์	-	4	4	
7	วิทยาลัยครูชนบุรี	-	2	2	
8	วิทยาลัยครูนครปฐม	2	2	4	
9	วิทยาลัยครูยะลา	2	1	3	
10	วิทยาลัยครูสงขลา	1	1	2	
11	วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	-	2	2	
12	วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง	2	2	4	
13	วิทยาลัยครูเพชรบุรี	1	1	2	
14	วิทยาลัยครูเทพสตรี	1	1	2	
15	วิทยาลัยครูพระนครศรีอยุธยา	1	2	3	
16	วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม	1	1	2	
17	วิทยาลัยครูนครสวรรค์	1	2	3	
18	วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	1	1	2	
19	วิทยาลัยครูเชียงใหม่	1	2	3	

ตารางที่ 1 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวน			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
20	วิทยาลัยครูอุดรธานี	2	2	4	
21	วิทยาลัยครูสกลนคร	2	1	3	
22	วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	2	-	2	
23	วิทยาลัยครูมหาสารคาม	1	1	2	
24	วิทยาลัยครูนครราชสีมา	1	1	2	
25	วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	2	1	3	
	รวม	28	42	70	

การสร้างแบบสอบถามเพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้เขียนต้องการรวบรวมข้อมูลจากมวลประชากร ซึ่งเป็นอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค เนื่องจากผู้เขียนไม่สามารถเดินทางไปสัมภาษณ์อาจารย์เหล่านั้นได้ด้วยตนเอง ดังนั้น ผู้เขียนพิจารณาเห็นว่าวิธีที่ดีที่สุดที่จะประหยัดทั้งเวลาและเงินก็คือ การส่งแบบสอบถามไปให้อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ตามวิทยาลัยครูต่าง ๆ ทั่วประเทศได้กรอกความคิดเห็น ผู้เขียนได้สร้างแบบสอบถาม

(ดังปรากฏในภาคผนวก ก.) โดยศึกษาแบบสอบถามของ มีชัย วรสายัณห์¹ แล้วนำมาดัดแปลงแก้ไขให้เหมาะสมและสอดคล้องกับการวิจัยของผู้เขียน แบบสอบถามที่ผู้เขียนได้สร้างขึ้นมา เพื่อที่จะสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. นั้น แบ่งออกเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้กรอกแบบสอบถามเกี่ยวกับเพศ อายุ สถานภาพสมรส ความรู้ทางด้านวิชาภูมิศาสตร์ จำนวนปีที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ วิชาที่ทองสอนนอกเหนือจากวิชาภูมิศาสตร์ สำหรับแบบสอบถามตอนที่ 1 มี 6 ข้อด้วยกัน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ที่มีต่อเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. โดยเฉพาะสำหรับแบบสอบถามตอนที่ 2 นี้ ผู้เขียนได้ยึดหลักความมุ่งหมายของการศึกษา 5 ข้อ ตามที่ผู้เขียนได้กำหนดไว้เพื่อการวิจัยครั้งนี้ (ดังปรากฏในบทที่ 1) แล้วสร้างแบบสอบถามให้สอดคล้องตามความมุ่งหมายที่ตั้งไว้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษา ข้อที่ 1 "เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะเพียงใด" ผู้เขียนได้สร้างแบบสอบถามออกเป็น 2 ข้อ คือ ข้อที่ 1 ถามเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ว่ามีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไปเพียงใด ส่วนข้อที่ 2 ถามว่า ความมุ่งหมายเฉพาะในการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของทวีปต่าง ๆ ได้แก่ ทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ ทวีปแอฟริกา ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ และทวีปอเมริกาใต้ เพียงใด สำหรับความมุ่งหมายทั่วไปและความมุ่งหมายเฉพาะ² ผู้เขียนได้ยึดแนวของ

¹มีชัย วรสายัณห์ การศึกษาปัญหาและอุปสรรคของครูอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2512 ปริญญาโททางการศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร, พ.ศ. 2513 115 หน้า.

²หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ การแนะแนวการสอน วิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. 2508, หน้า 11.

เอกสารการแนะแนวการสอนวิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. 2508 ของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู

ความมุ่งหมายของการศึกษา ข้อที่ 2 "เพื่อต้องการทราบว่า เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. เหมาะแก่การที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษาเพียงใด" สำหรับการสร้างแบบสอบถามตามข้อนี้ ผู้เขียนได้นำข้อย่อยที่เป็นเนื้อหาของทวีปต่าง ๆ ซึ่งมีอยู่ 10 ข้อ¹ ควบกัน มาเรียงไว้แล้วถามว่า เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์แต่ละทวีปในชั้น ป.กศ. ตามหัวข้อดังกล่าวแล้วเหมาะแก่ผู้สำเร็จ ป.กศ. จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษาขนาดน้อยเพียงใด

ความมุ่งหมายของการศึกษา ข้อที่ 3 "เพื่อต้องการทราบว่า เนื้อหาเกี่ยวกับ ภูมิศาสตร์ประเทศไทย ควรจะสอดแทรกเข้าไว้ในเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. ให้มากกว่าที่เป็นอยู่หรือไม่ เพียงใด" การสร้างแบบสอบถามข้อนี้ผู้เขียนได้กำหนดหัวข้อย่อยเกี่ยวกับภูมิศาสตร์ ประเทศไทยโดยยึดหลักของ สวท เสนาณรงค์ แล้วถามว่า ท่านมีความคิดว่า เนื้อหาวิชา ภูมิศาสตร์ประเทศไทยเกี่ยวกับหัวข้อต่าง ๆ ดังกล่าวแล้ว ควรจะจัดไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. มากน้อยเพียงใด พร้อมกับให้แสดงความคิดเห็นว่า ควรจะเพิ่มเนื้อหาอะไรบ้างที่ เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยลงไปอีก

ความมุ่งหมายของการศึกษา ข้อที่ 4 "เพื่อที่จะทราบว่า เวลาที่ใช้ในการสอนวิชา ภูมิศาสตร์ เหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนดไว้เพียงใด" สำหรับการสร้างแบบสอบถามข้อนี้ ผู้เขียนได้อาศัยเนื้อหาของแต่ละทวีปตามแนวของหน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู แล้วกำหนดเวลาเป็น ชั่วโมงตามหัวข้อย่อยนั้นเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามตัดสินว่า เนื้อหาอะไร ควรใช้เวลาเท่าใด จึงจะเหมาะสม

¹ หน่วยศึกษานิเทศก์, กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ การแนะแนวการสอน วิชาสังคมศึกษา ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. 2508, หน้า 8 - 9

² สวท เสนาณรงค์ ภูมิศาสตร์ประเทศไทย, หน้า 1 - 206.

ความมุ่งหมายของการศึกษา ข้อที่ 5 "เพื่อต้องการที่จะทราบว่า เนื้อหาวิชา ภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. เป็นเนื้อหาที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูงเพียงใด" ในการสร้างแบบสอบถามนี้ ผู้เขียนได้ยกแต่ละทวีปขึ้นมาเพื่อต้องการให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณา ตัดสินลงไปว่า เนื้อหาของทวีปใดเหมาะที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูงมากน้อย อย่างไร

นอกจากจะสร้างแบบสอบถามตามความมุ่งหมายของการศึกษาทั้ง 5 ข้อแล้ว ผู้เขียน ยังได้สร้างแบบสอบถามเพิ่มเติมขึ้นอีกข้อหนึ่ง เพื่อต้องการที่จะทราบว่า เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. เหมาะในการฝึกทักษะและจัดกิจกรรมเกี่ยวกับภูมิศาสตร์เพียงใด โดยผู้เขียนได้ กำหนดทักษะและกิจกรรมขึ้นมา แล้วให้ผู้ตอบแบบสอบถามพิจารณาตัดสินว่า แต่ละข้อเหมาะในการ ฝึกทักษะและจัดกิจกรรมทางภูมิศาสตร์ใดมากน้อยเพียงใด

แบบสอบถามทั้งหมด 109 ข้อ ประกอบด้วยแบบสอบถามตอนที่หนึ่ง 6 ข้อ และแบบ สอบถามตอนที่สอง 103 ข้อ แบบสอบถามที่สร้างขึ้นนี้เป็นแบบมาตราการประมาณค่า (Rating Scale) ตามหลักการและวิธีสร้างแบบสอบถามของเบสท์¹ ในเรื่องเกี่ยวกับความคิดเห็นของครู ผู้เขียนได้กำหนดระดับความคิดของผู้ตอบแบบสอบถามไว้ 5 ระดับ คือ

สอดคล้องมากที่สุด	เหมาะสมมากที่สุด	แทนด้วยเลข 5
สอดคล้องมาก	เหมาะสมมาก	แทนด้วยเลข 4
สอดคล้องปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง	แทนด้วยเลข 3
สอดคล้องน้อย	เหมาะสมน้อย	แทนด้วยเลข 2
สอดคล้องน้อยมาก	เหมาะสมน้อยมาก	แทนด้วยเลข 1

เมื่อผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดอยู่ในระดับใด ก็ให้ทำเครื่องหมายลงในช่องนั้น ดังตัวอย่าง

ท่านคิดว่า เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมาย เพียงใด

¹John W. Best, Research in Education pp. 140 - 160.

	น้อย	1	2	3	4	5	มาก
1. ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม _____							
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากรของสังคม _____							
3. ให้อุจกเหตุผลเข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล _____							
4. ให้ความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นประถมศึกษา และประถมศึกษาปลายได้เป็นอย่างดี _____							

การแจกจ่ายและการรวบรวมข้อมูล

การแจกจ่ายแบบสอบถามและการรวบรวมข้อมูลในการศึกษานี้ครั้งนี้ ได้ดำเนินการเป็นขั้น ๆ ดังนี้

1. ผู้เขียนได้ขอความร่วมมือจากหัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ให้ช่วยออกหนังสือนำส่งแบบสอบถามเป็นทางราชการ ดังแสดงไว้ในภาคผนวก ก. เพื่อให้การส่งแบบสอบถามเป็นไปอย่างมีระเบียบแบบแผน และเป็นที่เชื่อถือได้ว่า แบบสอบถามจะกลับคืนมาให้ผู้เขียนมากที่สุด แบบสอบถามเมื่อกรอกเสร็จแล้วจากวิทยาลัยครูจะส่งกลับคืนไปยังสำนักงานอธิการ วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พร้อมทั้งมีหนังสือทางราชการ ของวิทยาลัยนั้น ๆ แนบมาด้วย ดังแสดงในภาคผนวก ข.

นอกจากนั้นผู้เขียนยังได้เขียนจดหมายเป็นส่วนทั่วถึงอาจารย์ในวิทยาลัยครูที่ผู้เขียนรู้จัก และคุ้นเคยทุกสถาบันในทางจังหวัด เพื่อให้คณาจารย์เหล่านั้นช่วยรวบรวมแบบสอบถามที่กรอกแล้ว

ส่งกลับถึงผู้เขียนโดยเร็วที่สุด ผู้เขียนได้จัดส่งแบบสอบถามไปยังวิทยาลัยครูต่าง ๆ ในส่วนภูมิภาค ทั้งหมด 18 แห่ง จำนวน 50 ฉบับ เท่ากับจำนวนอาจารย์ที่ปรากฏในตารางที่ 1

2. ในจังหวัดพระนครศรีอยุธยา ผู้เขียนได้ทำหนังสือของหัวหน้าสำนักงานอธิการ
วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พร้อมกับแบบสอบถาม จำนวน 20 ฉบับ กรบตามจำนวน
อาจารย์ที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. ในวิทยาลัยครูส่วนกลาง 7 แห่ง ดังปรากฏในตาราง
ที่ 1 ไปแจกจ่ายด้วยตนเอง โดยไปติดต่อ ผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ ผู้ช่วยอาจารย์ใหญ่
หัวหน้าหมวดวิชาสังคมศึกษาของวิทยาลัยครูต่าง ๆ ปรากฏว่า ได้รับความร่วมมือจากสถาบันนั้น
เป็นอย่างดี

ด้วยวิธีการแจกจ่ายและรวบรวมข้อมูลดังกล่าวแล้วข้างต้น ปรากฏว่า ผู้เขียนได้รับ
แบบสอบถามคืนถึง 66 ฉบับ จากจำนวนที่จ่ายไปทั้งหมด 70 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 94.30
โดยได้รับแบบสอบถามจากวิทยาลัยครูส่วนภูมิภาค 19 ฉบับ จากวิทยาลัยครูส่วนกลาง 47 ฉบับ
ถ้าดูตามอัตรา ร้อยละ ของจำนวนแบบสอบถามที่ได้รับคืนแล้วกล่าวได้ว่า เป็นจำนวนที่น่าพอใจยิ่ง
ดังปรากฏในตารางที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ที่กรอกแบบสอบถาม จำแนกตาม
สถานศึกษา

เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวน			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
1	วิทยาลัยครู จันทร เกษม	-	3	3	
2	วิทยาลัยครู บ้านสมเด็จเจ้าพระยา	-	4	4	
3	วิทยาลัยครูสวนสุนันทา	2	2	4	
4	วิทยาลัยครูสวนดุสิต	-	3	3	
5	วิทยาลัยครูพระนคร	-	1	1	
6	วิทยาลัยครู เพชรบุรีวิทยาลัยนคร	-	2	2	
7	วิทยาลัยครูธนบุรี	-	2	2	

ตารางที่ 2 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อสถานศึกษา	จำนวน			หมายเหตุ
		ชาย	หญิง	รวม	
8	วิทยาลัยครูนครปฐม	2	1	3	
9	วิทยาลัยครูยะลา	2	2	4	
10	วิทยาลัยครูสงขลา	2	1	3	
11	วิทยาลัยครูนครศรีธรรมราช	1	1	2	
12	วิทยาลัยครูหมู่บ้านจอมบึง	-	2	2	
13	วิทยาลัยครูเพชรบุรี	1	2	3	
14	วิทยาลัยครูเทพสตรี	1	1	2	
15	วิทยาลัยครูพระนกรศรีอยุธยา	1	2	3	
16	วิทยาลัยครูพิบูลสงคราม	1	1	2	
17	วิทยาลัยครูนครสวรรค์	1	1	2	
18	วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์	1	1	2	
19	วิทยาลัยครูเวียงใหม่	1	2	3	
20	วิทยาลัยครูอุดรธานี	2	2	4	
21	วิทยาลัยครูสุพรรณบุรี	2	1	3	
22	วิทยาลัยครูอุบลราชธานี	2	-	2	
23	วิทยาลัยครูมหาสารคาม	1	1	2	
24	วิทยาลัยครูนครราชสีมา	1	1	2	
25	วิทยาลัยครูฉะเชิงเทรา	2	1	3	
	รวม	26	40	66	

การจัดกระทำกับข้อมูล

ผู้เขียนได้นำแบบสอบถามที่รับคืนมาทั้งหมด 66 ฉบับ และได้จัดกระทำกับข้อมูลเป็นชั้น ๆ ดังนี้

ดังนี้

1. แยกแบบสอบถามออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มอาจารย์ชายกับอาจารย์หญิง และกลุ่มอาจารย์โสดกับอาจารย์ที่แต่งงานแล้ว
2. หาคำถามที่ของคะแนนทุกข้อในตอนที่ 2 ของแบบสอบถาม ซึ่งมีข้ออยู่ยั้งถึง 109 ข้อย่อยด้วยกัน
3. ทำการวิเคราะห์ข้อมูลเหล่านั้นด้วยวิธีการทางสถิติ คือ หารายเฉลี่ย (Mean) หาร้อยละ (Percentage) หากาเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) หากำหนดความมีนัยสำคัญของมัชฌิมเลขคณิต (Test significance between two means) การวิเคราะห์ข้อมูลนี้ใช้เครื่องคำนวณเป็นเครื่องมือในการหาสถิติต่าง ๆ
4. คือความข้อมูลที่วิเคราะห์ออกมาแล้ว เพื่อทำรายงานและสรุปผลการวิเคราะห์นั้น

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้เขียนได้นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมา จำนวน 66 ฉบับ จำแนกออกเป็นกลุ่มต่าง ๆ ดังนี้ คือ

ดังนี้ คือ

เพศ จำแนกเป็นหญิงและชาย

อายุ จำแนกเป็น

-	ต่ำกว่า	20	ปี
		21 - 25	ปี
		26 - 30	ปี
		31 - 35	ปี
		36 - 40	ปี
		40	ปีขึ้นไป

สภาพสมรส จำแนกเป็น โสด, แต่งงานแล้ว, หย่าร้าง, หม้าย

ความรู้ทางคานานุมิตศาสตร์ จำแนกเป็น

- ต่ำกว่าปริญญาตรี
- สูงกว่าปริญญาตรี (วิชาเฉพาะ และปริญญาโท)

ประสบการณ์ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ จำแนกเป็น

- ต่ำกว่า	1	ปี
	1 - 5	ปี
	6 - 12	ปี
	13	ปีขึ้นไป

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ มีดังนี้ คือ

1. อัตราส่วนเปรียบเทียบเป็นร้อยละ (Percentage Ratio) ใช้ในการเปรียบเทียบความถี่ของข้อมูลต่าง ๆ ที่ได้แจกแจง และบันทึกไว้เป็นร้อยละโดยใช้สูตร ดังนี้

$$\text{ร้อยละของรายการใด} = \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100^1$$

2. มัชฌิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) ใช้คำนวณหารายเฉลี่ยของข้อมูลโดยใช้สูตรดังนี้

$$\bar{X} = \frac{\sum x}{N}$$

เมื่อ $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ยของข้อมูล

$\sum x$ แทนผลรวมทั้งหมดของข้อมูล

N แทนจำนวนคนในกลุ่มนั้น

3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) เป็นการหาความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน เพื่อบอกปริมาณการกระจายของคะแนน ถ้าค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานสูง แสดงว่าคะแนนจากการทดสอบมีการกระจายแตกต่างกันมาก แต่ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานต่ำก็แสดงว่า คะแนนจากการทดสอบมีความใกล้เคียงกัน ถ้าความเบี่ยงเบนมาตรฐานคำนวณจากสูตร

¹ Palmer O. Johnson, Robert W.B. Jackson, Introduction to Statistical Method, p. 247.

² Henry E. Garrett, Statistics in Psychology and Education, p. 27.

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ S แทน ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน

$\sum X$ แทน ผลรวมของคะแนน

$\sum X^2$ แทน ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง

N แทน จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

4. ทดสอบความมีนัยสำคัญของผลต่างของมัธยฐานเลขคณิต (Test significance between two means) ใช้เปรียบเทียบมัธยฐานเลขคณิตเพื่อดูความแตกต่างว่า มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ในกรณีต่อไปนี้

1. กลุ่มอาจารย์ชายกับกลุ่มอาจารย์หญิง
2. เปรียบเทียบมัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มอาจารย์ 3 กลุ่ม คือ
 1. กลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี กับกลุ่มปริญญาตรี
 2. กลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรี กับกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี
 3. กลุ่มปริญญาตรีกับกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี

คำนวณได้จากสูตร

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

¹George A. Fergusen, Statistical Analysis Psychology and Education, p. 67.

²John E. Freud, Modern Elementary Statistics, p. 255.

ในเมื่อ	z	แทน	ค่าวิกฤต (Critical Ratio)
	$\bar{x}_1$	แทน	มัธยัมเลขคณิตของกลุ่มที่ 1
	$\bar{x}_2$	แทน	มัธยัมเลขคณิตของกลุ่มที่ 2
	s_1	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1
	s_2	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนเต็มของกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนเต็มของกลุ่มที่ 2

ผลการวิจัย

เนื่องจากแบบสอบถามมี 2 ตอน คือ ตอนที่หนึ่งเป็นรายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่สองเป็นรายละเอียดเกี่ยวกับเนื้อหาของวิทยานิพนธ์ในชั้น ป.กศ. แต่เพื่อความสะดวกผู้เขียนจะเสนอผลการวิจัย และการแปลผลรวมกันทั้งสองตอนในเรื่องต่อไปนี้

1. สถานภาพทางการสมรสของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในชั้น ป.กศ.
2. อายุของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในชั้น ป.กศ.
3. ระยะเวลาของอาจารย์วิทยาศาสตร์ที่สอนในชั้น ป.กศ.
4. จำนวนปีที่สอนวิทยาศาสตร์ในชั้น ป.กศ.
5. แสดงเปอร์เซ็นต์แต่ละข้อของแบบสอบถาม
6. แสดงการวิฤตของความถี่เห็นของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่มีต่อเนื้อหาวิชา วิทยาศาสตร์ระดับ ป.กศ.

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

- N แทนจำนวนกลุ่มตัวอย่าง
 $\bar{X}$ แทนค่าเฉลี่ย
s แทนค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 s^2 แทนค่าความแปรปรวน
Z แทนค่าวิฤต (Critical ratio)

1. การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับสถานภาพทางการสมรสของอาจารย์วิทยาศาสตร์ในชั้น ป.กศ.

พิจารณาได้จากตารางที่ 3

ตารางที่ 3 สถานภาพทางการสมรสของอาจารย์ผู้สอนวิทยาศาสตร์ในชั้น ป.กศ.

สถานภาพทางการสมรส	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
โสด	13	19.70	25	37.88	38	57.58
แต่งงาน	16	24.24	12	18.18	28	42.42
รวม	29	33.94	37	56.06	66	100.00

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ที่ยังเป็นโสดมีจำนวนมากกว่าจำนวนอาจารย์ที่แต่งงานแล้ว คือ อาจารย์ที่ยังเป็นโสดมี 57.58 % เป็นอาจารย์ชาย 19.70 % เป็นอาจารย์หญิง 37.88 % ส่วนอาจารย์ที่แต่งงานแล้วมี 42.42 % เป็นอาจารย์ชาย 24.24 % เป็นอาจารย์หญิง 18.18%

2. การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับอายุของอาจารย์ภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. พิจารณาได้จากตารางที่ 4

ตารางที่ 4 แสดงอายุของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.

อายุ	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 20 ปี	—	—	1	1.50	1	1.50
21 — 25 ปี	6	9.09	17	25.76	23	34.85
26 — 30 ปี	9	13.64	7	10.61	16	24.25
31 — 35 ปี	8	12.12	7	10.60	15	22.72
36 — 40 ปี	4	6.06	5	7.58	9	13.64
41 ปีขึ้นไป	1	1.52	1	1.52	2	3.04
รวม	28	42.44	38	57.56	66	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีอายุอยู่ระหว่าง 21 — 25 ปี มีจำนวนมากที่สุด คือ 34.85% รองลงมาคืออายุระหว่าง 26 — 30 ปี จำนวน 24.25% ส่วนอาจารย์ที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี มีจำนวนน้อยที่สุดเพียง 1.50%

3. การวิเคราะห์เกี่ยวกับระดับความรู้ของอาจารย์ภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. พิจารณาได้จาก
ตารางที่ 5

ตารางที่ 5 ระดับความรู้ของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.

ระดับความรู้	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่าปริญญาตรี	3	4.55	—	—	3	4.55
ปริญญาตรี	22	33.33	36	54.55	58	87.88
วิชาเฉพาะภูมิศาสตร์	—	—	1	1.52	1	1.52
ปริญญาโท	3	4.55	1	1.50	4	6.05
รวม	28	42.43	38	57.59	66	100.00

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า ระดับความรู้ของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. นั้น ส่วนใหญ่จะมีความรู้ทางด้านวิชาภูมิศาสตร์ในระดับปริญญาตรีถึง 87.88% เป็นอาจารย์ชาย 33.33% เป็นอาจารย์หญิง 54.55% ส่วนอาจารย์ที่มีความรู้ระดับวิชาเฉพาะภูมิศาสตร์มีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1.52%

4. การวิเคราะห์ผลเกี่ยวกับจำนวนปีที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. พิจารณาได้จาก
ตารางที่ 6

ตารางที่ 6 จำนวนปีที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.

จำนวนปีที่สอนภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ.	ชาย		หญิง		รวม	
	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ	จำนวน	ร้อยละ
ต่ำกว่า 1 ปี	4	6.06	6	9.09	10	15.15
1 - 5 ปี	17	25.76	23	34.85	40	60.61
6 - 12 ปี	7	10.61	8	12.11	15	22.72
13 ปีขึ้นไป	—	—	1	1.52	1	1.52
รวม	28	42.43	38	57.58	66	100.00

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า จำนวนปีที่สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ของอาจารย์สอนวิชา
ภูมิศาสตร์อยู่ระหว่าง 1 - 5 ปี มีจำนวนมากที่สุดคือ 60.61% ส่วนอาจารย์ที่สอนวิชาภูมิศาสตร์เกิน 13 ปี
ขึ้นไปมีจำนวนน้อยที่สุดคือ 1.52% เท่านั้น

5. การวิเคราะห์ผลแสดงเปอร์เซ็นต์แต่ละข้อของแบบสอบถาม พิจารณาได้จากตารางที่ 7 ถึง ตารางที่ 23

ตารางที่ 7 ความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. กับความมุ่งหมายทั่วไป

ความมุ่งหมายทั่วไปของการเรียนภูมิศาสตร์	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม	—	4.54	40.90	43.96	10.60	100
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากรของสังคม	—	9.09	39.39	45.45	6.07	100
3. ให้อุจกเหตุผลเข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหาและรู้จักประเมินผล	9.37	31.24	45.29	14.05	1.55	100
4. ให้ความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้นและสามารถสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้นประโยคประถมทณและชั้นประโยคประถมปลายได้เป็นอย่างดี	4.54	12.12	42.44	30.30	10.60	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในเรื่องต่อไปนี้ คือ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมมากในเรื่องให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม กับในเรื่องให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากรของสังคม ส่วนในเรื่องให้อุจกเหตุผลเข้าใจหลักการและระเบียบวิธีในการแก้ปัญหาและรู้จักประเมินผล กับในเรื่องให้ความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และนำไปสอนในชั้นประถมทณ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมเพียงปานกลางเท่านั้น

ตารางที่ 8 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปเอเชียกับ
ความมุ่งหมายเฉพาะของทวีปเอเชีย

ความมุ่งหมายเฉพาะของการเรียนทวีปเอเชีย	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปเอเชียในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่าสัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนี้	—	3.03	27.27	59.08	10.60	100
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	1.51	24.24	49.99	24.24	—	100
3. เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์	3.03	24.24	40.90	30.30	1.51	100
4. เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น	4.99	16.66	59.97	18.32	—	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของทวีปเอเชีย เหมาะมากในเรื่องให้ความรู้เกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น ส่วนในเรื่องความเข้าใจสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ในเรื่องศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์ ในเรื่องที่จะนำความรู้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเหมาะสมเพียงปานกลางค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 9 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์
กับความมุ่งหมายเฉพาะของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์

ความมุ่งหมายเฉพาะของการเรียนทวีป ออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ในเรื่องสภาพแวดล้อมทาง ธรรมชาติว่า สัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของคน ในทวีปนั้น	—	4.54	36.36	51.51	7.57	100
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผล ให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	1.69	18.63	40.65	37.26	1.69	100
3. เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจาก ภูมิศาสตร์	3.38	16.94	38.96	38.96	1.69	100
4. เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น	3.33	21.65	54.97	19.99	—	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของทวีป
ออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ในเรื่องต่อไปนี้ คือ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหาของทวีปออสเตรเลีย
และประเทศนิวซีแลนด์เหมาะสมมากในเรื่องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปออสเตรเลียและประเทศ
นิวซีแลนด์ ส่วนในเรื่องให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม ในเรื่องศึกษาเหตุและผลของปัญหา
อันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์ ในเรื่องการนำความรู้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสม
เพียงปานกลาง ก่อนไปข้างหน้า

ตารางที่ 10 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปแอฟริกากับ
ความมุ่งหมายเฉพาะของทวีปแอฟริกา

ความมุ่งหมายเฉพาะของการเรียนทวีปแอฟริกา	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปแอฟริกาในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่าสัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น	—	13.84	30.76	47.67	7.69	100
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	4.54	27.27	53.02	15.15	—	100
3. เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์	9.37	21.86	43.73	23.43	1.56	100
4. เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น	6.24	26.55	51.54	15.62	—	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทวีปแอฟริกา ดังต่อไปนี้ คือ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาของทวีปแอฟริกาเหมาะที่จะให้ความรู้เกี่ยวกับทวีปแอฟริกาในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติมา ส่วนในเรื่องความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม ในเรื่องศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์ ในเรื่องการนำความรู้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมปานกลาง ซึ่งค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 11 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปยุโรปกับ
ความมุ่งหมายเฉพาะของทวีปยุโรป

ความมุ่งหมายเฉพาะของการเรียนทวีปยุโรป	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปยุโรปในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติความสัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น	—	1.53	26.14	59.98	12.30	100
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	1.51	13.63	42.42	36.36	6.96	100
3. เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์	1.61	11.29	54.80	29.01	3.22	100
4. เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น	1.51	28.78	49.99	15.15	4.54	100

จากข้อมูลข้างบนนี้ปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทวีปยุโรปดังต่อไปนี้ คือ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาของทวีปยุโรปเหมาะสมมากในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่มีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น ส่วนในเรื่องความเข้าใจสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง วัฒนธรรม เรื่องการศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องจากภูมิศาสตร์ เรื่องการนำความรู้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องที่กล่าวมาแล้วนั้นมีความเหมาะสมปานกลาง

ตารางที่ 12 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปอเมริกาเหนือ
กับความมุ่งหมายเฉพาะของทวีปอเมริกาเหนือ

ความมุ่งหมายเฉพาะของการเรียนทวีปอเมริกาเหนือ	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปอเมริกาเหนือ ในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่าสัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น	—	1.53	32.29	53.83	12.30	100
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผล ให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	1.51	10.60	45.45	36.36	6.06	100
3. เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจาก ภูมิศาสตร์	3.03	16.66	45.45	33.33	1.51	100
4. เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น	4.83	11.28	58.03	24.18	1.61	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับทวีปอเมริกาเหนือดังต่อไปนี้ คือ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาของทวีปอเมริกาเหนือเหมาะที่จะนำไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นพอสมควร ส่วนข้อที่ให้ความรู้ความเข้าใจสภาพต่าง ๆ ทางสังคม และการศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์ อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเหมาะสมปานกลาง ก่อนไปข้างมาก ส่วนข้อที่เกี่ยวกับให้ความรู้ความเข้าใจในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่าสัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเหมาะสมมาก

ตารางที่ 13 ความสอดคล้องระหว่างเนื้อหาของทวีปอเมริกาใต้
กับความมุ่งหมายเฉพาะของทวีปอเมริกาใต้

ความมุ่งหมายเฉพาะของการเรียนทวีปอเมริกาใต้	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปอเมริกาใต้ในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่าสัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น	—	6.06	49.99	36.36	7.57	100
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะบังผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ	1.51	22.72	57.57	16.63	1.51	100
3. เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์	3.12	18.74	54.67	21.86	1.56	100
4. เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น	1.66	33.32	51.64	11.66	1.66	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของทวีปอเมริกาใต้ในเรื่องต่อไปนี้ คือ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาของทวีปอเมริกาใต้เหมาะสมปานกลางค่อนข้างมาก ในเรื่องให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติที่ความสัมพันธ์ต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น กับในเรื่องศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์ ส่วนในเรื่องความเข้าใจถึงสภาพต่าง ๆ ของสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม กับเรื่องที่จะนำความรู้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นนั้น อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีเหมาะสมเพียงปานกลาง แต่ค่อนข้างน้อย

ตารางที่ 14 ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.
ที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษา

หัวข้อของเนื้อหา	มาตราการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ทิศ รูปร่าง ขนาด	1.51	4.54	33.33	40.90	19.69	100
2. ลักษณะภูมิประเทศ	4.54	4.54	27.27	51.51	12.12	100
3. ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญ	—	6.24	42.17	45.29	6.24	100
4. สิ่งที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศ	—	13.84	47.67	30.76	7.69	100
5. ทรัพยากรธรรมชาติ	—	6.15	35.37	46.14	12.30	100
6. ประชากร	—	7.69	52.29	32.29	7.69	100
7. อาชีพและเศรษฐกิจ	—	6.06	43.93	37.87	12.12	100
8. ประเทศและเมืองสำคัญ	—	9.09	48.48	31.81	10.60	100
9. การคมนาคมขนส่ง	—	19.69	54.54	22.72	3.03	100
10. ความสัมพันธ์กับประเทศไทย	7.57	22.72	27.27	31.81	10.60	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษาดังนี้ คือ ในเรื่องที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญ ทรัพยากรธรรมชาติ และความสัมพันธ์กับประเทศไทย อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมมาก ส่วนในเรื่องสิ่งที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศ ประชากร อาชีพและเศรษฐกิจ ประเทศและเมืองสำคัญ การคมนาคมขนส่ง อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมเพียงปานกลางเท่านั้น

ตารางที่ 15 ความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทย
ที่จะจัดไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.

หัวข้อของเนื้อหา	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ที่ตั้ง ขนาด และรูปร่าง	—	10.76	24.60	39.98	24.60	100
2. ประชากรของประเทศไทย	—	6.24	18.74	45.29	29.67	100
3. โครงสร้างและลักษณะภูมิประเทศ	—	3.93	18.18	33.33	45.45	100
4. ดินฟ้าอากาศของประเทศไทย	—	1.53	18.45	27.68	52.29	100
5. ดิน พืช และสัตว์ประจำท้องถิ่นของไทย	1.53	6.15	21.53	26.14	44.60	100
6. ทรัพยากรธรรมชาติของไทย น้ำ การชลประทาน	—	4.76	6.34	36.59	52.37	100
7. การใช้ที่ดินในประเทศไทย	—	4.54	24.24	33.33	37.87	100
8. การถล่มกรบในประเทศไทย	—	3.07	10.76	38.45	47.67	100
9. ป่าไม้และการทำป่าไม้ในประเทศไทย	—	4.61	13.84	43.06	38.45	100
10. การประมงในประเทศไทย	—	4.54	31.81	36.36	27.27	100
11. การเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย	—	7.69	23.07	41.52	27.68	100
12. ทรัพยากรแร่และอุตสาหกรรมแร่	—	9.37	23.43	39.05	28.11	100
13. การอุตสาหกรรมในประเทศไทย	—	9.83	22.94	40.97	34.41	100
14. การค้าของประเทศไทย — สินค้าเข้า — สินค้าออก	—	4.68	21.86	31.24	42.17	100
15. การคมนาคมขนส่งในประเทศไทย	—	6.24	20.30	31.24	42.17	100
16. ภูมิอากาศทางภูมิศาสตร์และการปกครองของไทย	—	6.06	31.81	28.78	33.33	100
17. ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ	—	4.76	28.56	38.08	28.56	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยซึ่งได้แยกออกเป็นหัวข้อต่าง ๆ มีความเหมาะสมที่จะจัดไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. มาก

ตารางที่ 16 ความเหมาะสมของเวลากับเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์
ในชั้น ป.กศ. ตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูกำหนด

จำนวนชั่วโมงของแต่ละทวีป	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ทวีปเอเชีย 12 ชั่วโมง	4.68	29.67	28.11	26.55	10.94	100
2. ทวีปออสเตรเลียและนิวซีแลนด์ 6 ชั่วโมง	3.07	27.68	39.98	23.07	6.15	100
3. ทวีปแอฟริกา 6 ชั่วโมง	3.03	24.24	43.93	25.75	3.03	100
4. ทวีปยุโรป 10 ชั่วโมง	—	29.81	36.83	24.55	8.77	100
5. ทวีปอเมริกาเหนือ 8 ชั่วโมง	9.67	25.79	38.68	22.56	3.22	100
6. ทวีปอเมริกาใต้ 4 ชั่วโมง	6.55	31.14	42.61	18.02	1.63	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์มีความคิดเห็นเกี่ยวกับเวลาที่ใช้สอนวิชาภูมิศาสตร์ดังต่อไปนี้ คือ เวลาที่ใช้สอนเกี่ยวกับทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปอเมริกาใต้ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลางค่อนข้างน้อย ยกเว้นทวีปแอฟริกา ซึ่งอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเวลาที่ใช้เหมาะสมปานกลาง ค่อนข้างมาก

ตารางที่ 17 ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่ใช้สอนกับหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ของทวีปเอเชีย

หัวข้อเรื่อง	จำนวนชั่วโมง			รวม
	1	2	3	
1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด	53.95	36.50	9.55	100
2. ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ	—	42.17	57.74	100
3. ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญ	3.22	43.52	53.19	100
4. ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ	—	17.20	82.75	100
5. ประเทศ เมืองสำคัญ และการคมนาคม	6.77	30.49	62.67	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าหัวข้อย่อยของทวีปเอเชียเรื่องลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ, ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญ, ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ ตลอดจนประเทศ เมืองสำคัญ และการคมนาคม ควรใช้เวลาเรื่องละ 3 ชั่วโมง ส่วนเรื่องที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด ใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมงก็พอ

ตารางที่ 18 ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่ใช้สอนกับหัวข้อย่อยของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์

หัวข้อเรื่อง	จำนวนชั่วโมง			รวม
	1	2	3	
1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด	81.63	18.32	—	100
2. ลักษณะภูมิประเทศ	36.36	39.39	24.24	100
3. ลักษณะภูมิอากาศ	33.83	44.60	21.53	100
4. ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ	18.45	44.60	36.91	100
5. เมืองสำคัญ	44.98	34.98	19.99	100
6. ความสัมพันธ์กับประเทศไทย	67.19	26.22	6.55	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าหัวข้อย่อยของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ในเรื่องที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด, เมืองสำคัญ, ความสัมพันธ์กับประเทศไทย ควรใช้เวลาเรื่องละ 1 ชั่วโมง ส่วนเรื่องลักษณะภูมิอากาศ, ลักษณะภูมิประเทศ, ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ ควรใช้เวลาเรื่องละ 2 ชั่วโมง

ตารางที่ 19 ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่ใช้สอนกับหัวข้อย่อยของทวีปแอฟริกา

หัวเรื่อง	จำนวนชั่วโมง			รวม
	1	2	3	
1. ทิศทาง ขนาด รูปร่าง และภูมิประเทศ	41.26	42.84	15.87	100
2. ลักษณะภูมิอากาศ	33.33	56.05	10.60	100
3. ทรัพยากร อาชีพ และประชากร	12.89	66.09	20.95	100
4. ประเทศและเมืองสำคัญ	43.73	45.29	10.93	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องต่าง ๆ เกี่ยวกับทวีปแอฟริกา ควรใช้เวลาเรียนเรื่องละ 2 ชั่วโมงจึงจะเหมาะสม

ตารางที่ 20 ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่ใช้สอนกับหัวข้อย่อยของทวีปยุโรป

หัวเรื่อง	จำนวนชั่วโมง			รวม
	1	2	3	
1. ทิศทาง รูปร่าง ขนาด	59.35	37.48	3.12	100
2. ลักษณะภูมิประเทศ	—	62.86	37.07	100
3. ลักษณะภูมิอากาศ	9.22	59.98	30.76	100
4. ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ	4.83	19.34	75.76	100
5. ประเทศที่สำคัญและการคมนาคม	8.06	53.19	38.68	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าหัวข้อย่อยของทวีปยุโรปในเรื่อง ลักษณะภูมิประเทศ เรื่องลักษณะภูมิอากาศ เรื่องประเทศที่สำคัญและการคมนาคม ควรใช้เวลาเรียนเรื่องละ 2 ชั่วโมง ส่วนเรื่องทรัพยากร ประชากร และอาชีพ ควรใช้เวลาเรียน 3 ชั่วโมง เรื่องที่ควรใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมงคือเรื่องทิศทาง รูปร่าง ขนาด

ตารางที่ 21 ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่ใช้สอนกับหัวข้อย่อยของทวีปอเมริกาเหนือ

หัวเรื่อง	จำนวนชั่วโมง			รวม
	1	2	3	
1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด	74.58	23.08	1.58	100
2. ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ	20.30	51.54	28.11	100
3. ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญ	23.07	55.36	21.53	100
4. ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ	7.93	42.84	49.19	100
5. ประเทศ เมืองสำคัญ การคมนาคม	29.22	49.21	21.53	100
6. ความสัมพันธ์กับประเทศไทย	63.92	24.58	11.42	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าหัวข้อย่อยของทวีปอเมริกาเหนือ เรื่องที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด และเรื่องความสัมพันธ์กับประเทศไทย ควรใช้เวลาเรื่องละ 1 ชั่วโมง เรื่องลักษณะภูมิประเทศ เรื่องลักษณะภูมิอากาศ เรื่องประเทศ เมืองสำคัญ การคมนาคม ควรใช้เวลาเรื่องละ 2 ชั่วโมง ส่วนเรื่องทรัพยากร ประชากร และอาชีพ ใช้เวลาเพียง 3 ชั่วโมงก็พอ.

ตารางที่ 22 ความเหมาะสมของจำนวนชั่วโมงที่ใช้สอนกับหัวข้อย่อยของทวีปอเมริกาใต้

หัวเรื่อง	จำนวนชั่วโมง			รวม
	1	2	3	
1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด	85.69	9.52	4.76	100
2. ลักษณะภูมิอากาศ	30.62	61.25	8.06	100
3. ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ	17.18	56.23	26.55	100
4. ประเทศ และเมืองสำคัญ	45.13	49.97	4.83	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเรื่องลักษณะภูมิอากาศ เรื่องทรัพยากร ประชากร และอาชีพ เรื่องประเทศและเมืองสำคัญ ควรใช้เวลาเรื่องละ 2 ชั่วโมง ส่วนเรื่องที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด ใช้เวลาเพียง 1 ชั่วโมงก็เพียงพอ.

ตารางที่ 23 เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่จะเป็น
พื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูง (แยกเป็นทวีป)

ทวีป	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ทวีปเอเชีย	—	4.61	24.60	36.91	33.83	100
2. ทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์	—	12.30	35.37	36.91	15.38	100
3. ทวีปแอฟริกา	5.26	29.81	43.85	21.04	—	100
4. ทวีปยุโรป	—	2.22	31.10	66.66	—	100
5. ทวีปอเมริกาเหนือ	—	—	46.50	53.47	—	100
6. ทวีปอเมริกาใต้	5.55	22.21	66.64	5.55	—	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าเนื้อหาของทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลีย ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ เหมาะที่จะเป็นพื้นฐานของการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูงมาก ส่วนเนื้อหาของทวีปแอฟริกาและทวีปอเมริกาใต้ มีความเหมาะสมปานกลาง.

ตารางที่ 24 เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ระดับ ป.กศ. ที่เหมาะสมในการฝึกทักษะและจัดกิจกรรมทางภูมิศาสตร์

การฝึกทักษะและจัดกิจกรรมทางภูมิศาสตร์	มาตรการประมาณค่า					รวม
	1	2	3	4	5	
1. ทางด้านการอ่านและเขียนแผนที่	3.17	17.46	25.40	33.33	20.63	100
2. ทางด้านการทำแบบฝึกหัดภูมิศาสตร์	9.23	23.07	36.91	21.53	9.23	100
3. ทางด้านหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง	10.26	23.07	64.10	—	2.56	100
4. ทางด้านการศึกษานอกสถานที่	19.99	33.84	30.76	15.38	—	100
5. ทางด้านความรับผิดชอบ	9.37	28.11	48.42	14.05	—	100
6. เพื่อที่จะรู้จักว่าอะไรเป็นเหตุผลทางภูมิศาสตร์	7.40	16.66	44.42	31.46	—	100

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า อาจารย์ส่วนใหญ่มีความเห็นว่าการศึกษานอกสถานที่ที่เหมาะสมแก่การฝึกทักษะและจัดกิจกรรมทางภูมิศาสตร์น้อย ส่วนการทำแบบฝึกหัด การหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง ความรับผิดชอบ การรู้ว่าอะไรเป็นเหตุเป็นผลทางภูมิศาสตร์ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่ามีความเหมาะสมปานกลาง ควบไปทางข้างน้อย ส่วนเรื่องการอ่านและเขียนแผนที่ อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่า เป็นเรื่องที่ เหมาะแก่การฝึกทักษะและจัดกิจกรรมทางวิชาภูมิศาสตร์มาก

6. แสดงค่าวิกฤตของความคิดเห็นของอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่มีต่อ
เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ระดับ ป.กศ. พิจารณาได้จากตารางที่ 25 ถึง ตารางที่ 42

ตารางที่ 25 ค่าวิกฤตของอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็น
เกี่ยวกับความสอดคล้องของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์กับความ
มุ่งหมายทั่วไปของการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	3.0833	0.9962	3.2246	1.2412	0.4684
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.0833	0.9962	2.9000	0.9679	0.5093
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.2240	1.2412	2.9000	0.9679	1.3832

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้อง
ของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์กับความมุ่งหมายทั่วไปของการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ไม่แตกต่างกัน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 26 ค่าวิกฤตของอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็น
เกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปเอเชีย

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง					
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	2.6666	1.1546	3.3518	1.6275	1.9704 *
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.6666	1.1546	2.6842	1.0029	0.0433
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.3518	1.6275	2.6842	1.0029	2.6655

* มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความ
สอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปเอเชียแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิปริญญาตรีอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .05

ตารางที่ 27 คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความ
สอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	2.6666	1.5511	3.2805	0.7022	1.3592
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.6666	1.5511	3.1666	0.7177	1.0135
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.2805	0.7022	3.1666	0.7177	2.6655 **

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความ
สอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ แตกต่างกับกลุ่ม
ตัวอย่างที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

ตารางที่ 28 คำวิฤตของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็น
เกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปแอฟริกา

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	2.0000	0.7385	3.0053	0.8407	4.5303**
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.0000	0.7385	3.1111	0.4714	4.6221**
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.0053	0.8407	3.1111	0.4714	0.8322

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับ
ความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปแอฟริกา แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิปริญญาตรี
และวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

ตารางที่ 29 ค่าวิกฤตของอาจารย์สอนวิทยาศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปยุโรป

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	2.9166	1.2370	3.4141	0.7730	1.3788
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.9166	1.2370	3.0000	0.7947	0.2089
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.4141	0.7730	3.0000	0.7947	2.2392 **

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปยุโรปแตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

ตารางที่ 30 ค่าวิกฤตของอาจารย์สอนวิทยาศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปอเมริกาเหนือ

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	2.6667	1.0730	3.3815	1.6348	2.1786 **
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.6667	1.0730	3.0000	0.8583	0.9471
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.3815	1.6348	3.0000	0.8583	1.7316

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปอเมริกาเหนือ แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

ตารางที่ 31 ค่าวิกฤตของอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่ให้ความคิดเห็น
เกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปอเมริกาใต้

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	2.5833	1.1644	3.0675	0.3619	1.4368
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.5833	1.1644	2.9473	0.7798	0.9559
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.0675	0.3619	2.9473	0.7798	0.6658

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องของความมุ่งหมายเฉพาะกับเนื้อหาของทวีปอเมริกาใต้ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 32 ค่าวิกฤตแสดงถึงความเหมาะสมของเนื้อหา
วิชาภูมิศาสตร์ที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษา

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	3.3448	0.7688	3.4679	0.8566	0.8363
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.3448	0.7688	3.4000	0.7559	0.3093
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.4679	0.8566	3.4000	0.7559	0.6026

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 33 ค่าวิกฤตแสดงความคิดเห็นของอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์เกี่ยวกับความเหมาะสมของการจัดเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเอาไว้ในหลักสูตรชั้น ป.กศ.

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	4.0980	0.9849	3.9948	0.9061	0.7324
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	4.0980	0.9849	4.4367	0.6938	2.1619 **
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.9948	0.9061	4.4367	0.6938	5.5376 **

** มีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีความคิดเห็นในเรื่องการวัดเนื้อหาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเอาไว้ในหลักสูตรชั้น ป.กศ. แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรีและปริญญาตรีอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ณ ระดับ .01

ตารางที่ 34 ค่าวิกฤตแสดงถึงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้สอนวิชาภูมิศาสตร์ตามเอกสารแนะแนวการสอนสังคมศึกษาของหน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	2.9411	0.7475	2.9966	0.3318	0.1399
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.9411	0.7475	2.8333	0.8742	0.4465
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.9966	0.3318	2.8333	0.8742	0.8301

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นในเรื่องความเหมาะสมของเวลาที่ใช้สอนวิชาภูมิศาสตร์ตามเอกสารแนะแนวการสอนสังคมศึกษาของหน่วยงานพิเศษ กรมการฝึกหัดครู ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 35 การวัดทดสอบความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวข้อเรื่องต่าง ๆ ของทวีปเอเชีย

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	2.2000	0.7745	2.9666	0.3318	1.0924
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.2000	0.7745	2.5000	0.5107	1.3305
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.9666	0.3318	2.5000	0.5107	0.6707

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวข้อ เรื่องของทวีปเอเชียไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 36 การวัดทดสอบความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวข้อ
เรื่องของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	1.8888	0.8323	1.6993	0.7736	0.9438
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	1.8888	0.8323	1.7000	0.8472	0.7561
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	1.6993	0.7736	1.7000	0.8472	0.0038

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวข้อ เรื่องของทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 37 ค่าวิกฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวข้อเรื่องของทวีปแอฟริกา

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญาตรีกับปริญาตรี	2.0000	0.9534	1.7909	0.7066	0.7486
ต่ำกว่าปริญาตรีกับสูงกว่าปริญาตรี	2.0000	0.9534	1.8125	0.7500	0.5630
ปริญาตรีกับสูงกว่าปริญาตรี	1.7909	0.7066	1.8125	0.7500	0.1116

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวข้อเรื่องของทวีปแอฟริกาไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 38 ค่าวิกฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวข้อเรื่องของทวีปยุโรป

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญาตรีกับปริญาตรี	2.2167	0.7988	2.2112	0.7066	0.2632
ต่ำกว่าปริญาตรีกับสูงกว่าปริญาตรี	2.2667	0.7988	2.1000	0.5525	0.6932
ปริญาตรีกับสูงกว่าปริญาตรี	2.2112	0.7066	2.1000	0.5525	0.8531

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวข้อเรื่องของทวีปยุโรปไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 39 ค่าวิกฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องของทวีปอเมริกาเหนือ

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญาตรีกับปริญาตรี	2.2352	0.9432	1.8694	0.7583	1.5739
ต่ำกว่าปริญาตรีกับสูงกว่าปริญาตรี	2.2352	0.9432	1.6521	0.4859	1.3299
ปริญาตรีกับสูงกว่าปริญาตรี	1.8694	0.7583	1.6521	0.4859	1.8925

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องของทวีปอเมริกาใต้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 40 ค่าวิกฤตแสดงความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องของทวีปอเมริกาใต้

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญาตรีกับปริญาตรี	1.5833	0.6685	1.6816	0.6791	0.4957
ต่ำกว่าปริญาตรีกับสูงกว่าปริญาตรี	1.5833	0.6685	1.5625	0.5123	0.0899
ปริญาตรีกับสูงกว่าปริญาตรี	1.6816	0.6791	1.5625	0.5123	0.8767

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเวลาที่ใช้กับหัวเรื่องของทวีปอเมริกาใต้ ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 41 ค่าวิกฤตแสดงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ชั้น ป.กศ.
ที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูง

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	3.5555	1.2472	3.6744	0.9934	0.3978
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.5555	1.2472	3.6666	0.4815	0.3584
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.6744	0.9934	3.6666	0.4815	0.0692

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ชั้น ป.กศ. ที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นสูงไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ตารางที่ 42 ค่าวิกฤตแสดงเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ชั้น ป.กศ.
ที่เหมาะสมแก่การฝึกทักษะและจัดกิจกรรม

ความแตกต่างของกลุ่มตัวอย่าง	$\bar{X}_1$	S_1	$\bar{X}_2$	S_2	Z
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับปริญญาตรี	2.7777	1.1143	3.0491	0.6416	1.0243
ต่ำกว่าปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	2.7777	1.1143	2.8260	1.1643	0.1350
ปริญญาตรีกับสูงกว่าปริญญาตรี	3.0491	0.6416	2.8260	1.1643	0.9095

จากข้อมูลข้างบนปรากฏว่า กลุ่มตัวอย่างที่มีวุฒิต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ชั้น ป.กศ. ที่เหมาะสมแก่การฝึกทักษะและจัดกิจกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สรุปผลการทบทวน อภิปราย และขอเสนอแนะ

ปัญหา

วิชาภูมิศาสตร์เป็นวิชาที่มีความสำคัญยิ่งวิชาหนึ่งในหลักสูตรฝึกหัดครู ตั้งแต่เริ่มมีการฝึกหัดครูเป็นต้นมาจนกระทั่งถึงปัจจุบัน แม้ทางการฝึกหัดครูจะได้นำการแก้ไขปรับปรุงหลักสูตรหลายครั้ง วิชาภูมิศาสตร์ก็ยังปรากฏอยู่ในหลักสูตรฝึกหัดครูเสมอมา เพียงแต่ได้มีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้มีความสอดคล้องกับความต้องการของสังคมและประเทศชาติยิ่งขึ้นเท่านั้น ผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะได้มีการศึกษาเกี่ยวกับการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ว่ามีความเหมาะสมในทางต่าง ๆ เพียงใด โดยเฉพาะเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ชั้น ป.กศ. ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พุทธศักราช 2508 อันเป็นหลักสูตรที่มุ่งผลิตครูระดับประถมศึกษา ผู้วิจัยจึงได้ทำการศึกษาและถกเถียงถึงข้อเท็จจริงในเรื่องนี้และคาดว่าผลการวิจัยอาจจะช่วยในการปรับปรุงการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ผู้วิจัยมีความมุ่งหมายที่จะศึกษาถึงความเหมาะสมของเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ว่ามีเนื้อหาสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายและมีความเหมาะสมที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษา และที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ระดับที่สูงกว่า ป.กศ. ขึ้นไปหรือไม่ ตลอดจนความเหมาะสมของเวลาที่ให้สอน รวมทั้งการจัดเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเพิ่มเติมเข้าไปในหลักสูตรชั้น ป.กศ. อีกด้วย

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คืออาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ปีการศึกษา 2514 ในวิทยาลัยครูทั่วประเทศซึ่งมีจำนวนประมาณ 66 คน

เครื่องมือในการรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ เป็นแบบสอบถาม ซึ่งแบ่งออก 2 ตอน ตอนที่หนึ่งถามเกี่ยวกับรายละเอียดส่วนตัวของผู้กรอกแบบสอบถาม ตอนที่สองถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์ตามวิธีการทางคณิตศาสตร์ โดยการหาร้อยละ (Percentage) หาค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Arithmetic Mean) หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ทดสอบความมีนัยสำคัญของผลต่างของค่าเฉลี่ยเลขคณิต (Test significance between two means)

สรุปผลการวิจัย

เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.๔. สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.๔. กับจุดมุ่งหมายทั่วไปไม่มีความสอดคล้องกันมากในข้อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม กับข้อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจ ในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากรของสังคม ส่วนข้อที่ให้อรรถาธิบายเข้าใจหลักการและระเบียบวิธีใช้ในการแก้ปัญหาและรู้จักประเมินผลสัมฤทธิ์ให้ความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นประถมศึกษาให้มีเพียงปานกลางเท่านั้น

2. เนื้อหาและความมุ่งหมายเฉพาะของแต่ละทวีปมีความสอดคล้องกันปานกลางเกือบทุกข้อ มีเพียงข้อเดียวเท่านั้นที่มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของทุกทวีปมาก คือ ข้อที่ให้ความรู้ ความเข้าใจในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติของแต่ละทวีปว่าสัมพันธ์และมีผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น ๆ เพียงใด

3. เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.๔. ที่จะนำไปสอนในชั้นประถมนั้นมีความเหมาะสมมากในเรื่อง ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ และความสัมพันธ์กับประเทศไทย ส่วนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสิ่งมีชีวิตหรือพลวัตของภูมิอากาศ ประชากร อาชีพและเศรษฐกิจ ประเทศและเมืองสำคัญ การคมนาคมขนส่งนั้น มีความเหมาะสมที่จะนำไปสอนในชั้นประถมเพียงปานกลางเท่านั้น

4. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในประเทศไทยในเรื่องต่าง ๆ ที่ผู้วิจัยได้กำหนดไว้นั้นเหมาะสมมากที่จะจัดเข้าไปไว้ในหลักสูตรภูมิศาสตร์ในชั้น ป.๔. โดยเฉพาะเรื่องโครงสร้างและลักษณะภูมิประเทศ

กินฟาอากาศ ดินพืชสัตว์ ทรัพยากรธรรมชาติ การใช้ที่ดิน การกสิกรรม การค้า การคมนาคม ภูมิภาค ภูมิศาสตร์และการปกครอง นับว่ามีความเหมาะสมมากที่สุด

สำหรับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยนั้น อาจารย์ที่มีวุฒิสูงกว่าปริญญาตรีมีความเห็นว่า ควรจะจัดเข้าไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. มากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรี และต่ำกว่า ปริญญาตรี

5. เรื่องเวลาที่ใช้สอนเกี่ยวกับทวีปต่าง ๆ ทั้ง 6 ทวีป ตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครู กำหนดไว้ในหลักสูตรนั้น มีความเหมาะสมปานกลาง สำหรับเวลาที่อาจารย์สอนวิชา ภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เห็นว่า ควรใช้สอนกับทวีปต่าง ๆ มีดังนี้

ทวีปเอเชีย	ควรใช้เวลา	12	ชั่วโมง
ทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์	ควรใช้เวลา	10	ชั่วโมง
ทวีปแอฟริกา	ควรใช้เวลา	8	ชั่วโมง
ทวีปยุโรป	ควรใช้เวลา	10	ชั่วโมง
ทวีปอเมริกาเหนือ	ควรใช้เวลา	10	ชั่วโมง
ทวีปอเมริกาใต้	ควรใช้เวลา	7	ชั่วโมง

6. เนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์เกี่ยวกับทวีปเอเชีย ทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ ทวีปยุโรป ทวีปอเมริกาเหนือ มีความเหมาะสมมากในอันที่จะวางพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในระดับ สูงต่อไป ส่วนเนื้อหาของทวีปแอฟริกา และอเมริกาใต้มีความเหมาะสมน้อยกว่า

7. เนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เหมาะในการฝึกทักษะและจัดกิจกรรม ทางภูมิศาสตร์เพียงปานกลางเท่านั้น

อภิปรายผล

1. การที่อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เห็นว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์มีความ สอดคล้องมากกับความมุ่งหมายทั่วไป ในข้อที่ขอให้มีความรู้ ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ กับสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ ความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวนทรัพยากร ของสังคมนั้น ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นเพราะอาจารย์เหล่านั้นเห็นว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ.

ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติ เช่น ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะดินฟ้าอากาศ ตลอดจนแร่ธาตุที่สำคัญของทวีปต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ รวมทั้งการผลิตและการบริโภคนั่นเอง เมื่อเป็นดังนี้อาจารย์เหล่านั้นจึงคิดว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์มีความสอดคล้องกับจุดมุ่งหมายทั่วไปในข้อต่าง ๆ ที่กล่าวแควมมาก แต่เท่าที่ผู้วิจัยได้ศึกษาเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. อย่างละเอียดก็พบว่า ไม่มีเนื้อหาตอนใดที่ได้อธิบายถึงการสงวนทรัพยากรของสังคมเลย ซึ่งเนื้อหาส่วนใหญ่จะเน้นเฉพาะการผลิตและการบริโภคเท่านั้น แต่การที่อาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าเนื้อหาที่มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไปในเรื่องการสงวนทรัพยากรสังคมควยทั้ง ๆ ที่ไม่มี น่าจะเป็นเพราะอาจารย์เหล่านั้นเห็นว่าเรื่องการสงวนทรัพยากรของสังคม เป็นข้อความเพียงตอนหนึ่งที่ปรากฏอยู่ในข้อหนึ่งของจุดมุ่งหมายทั่วไปนั่นเอง จึงมองไม่เห็นถึงความสำคัญที่แท้จริงของการสงวนทรัพยากรสังคมแต่อย่างใด ผู้วิจัยมีความเห็นว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. นั้น ควรจะได้จัดสอนเรื่องการสงวนทรัพยากรสังคมเข้าไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ด้วย เพื่อครู ป.กศ. จะได้นำไปสอนนักเรียนในชั้นประถมศึกษาให้มีความเข้าใจว่า ทรัพยากรของสังคมนั้นมีอะไรบาง มีความสำคัญต่อประเทศกันต่าง ๆ อย่างไร การใช้จึงต้องใช้อย่างระมัดระวัง ใช้อย่างความรอบคอบและให้คุ้มค่า เพื่อจะได้มีไชนาน ๆ เป็นต้น

ส่วนจุดมุ่งหมายทั่วไปที่ว่าให้รู้จักเหตุผลเข้าใจหลักการและระเบียบวิธีการแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล กับให้มีความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. พอประมาณนั้น คงจะเป็นเพราะอาจารย์ส่วนใหญ่เห็นว่าการสอนให้รู้จักเหตุผลและแก้ปัญหาเท่านั้น เป็นวิธีการสอนที่ยากมาก ประกอบกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เท่าที่เป็นอยู่เป็นเรื่องของดินแดนทั่วโลกซึ่งอยู่ห่างไกลออกไป ส่วนเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นประถมเป็นเรื่องราวใกล้ตัว เช่น ชุมชนชน อาเภอ และจังหวัด ที่ตนมีภูมิลำเนาอยู่รวมทั้งประเทศไทยด้วย เมื่อเป็นดังนี้อาจารย์ส่วนใหญ่คงจะเห็นว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. กับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นประถมสอดคล้องกันพอประมาณเท่านั้น สำหรับผู้วิจัยมีความคิดเห็นว่า หลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. นั้น ควรจัดให้เนื้อหาบางส่วนสอดคล้องกับเนื้อหาในชั้นประถม โดยเฉพาะภูมิศาสตร์ประเทศไทยซึ่งเป็นเรื่องที่ใกล้ตัวผู้เรียน เป็นเรื่องของท้องถิ่นและประเทศของตนโดยตรง และครู ป.กศ. ที่มีความเข้าใจภูมิศาสตร์ประเทศไทยในคานต่าง ๆ คี น่าจะสอนวิชาภูมิศาสตร์ได้ดีกว่าครู ป.กศ. ที่ไม่ได้เรียนมา

2. การที่อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เห็นว่าความมุ่งหมายเฉพาะส่วนใหญ่นั้น มีความสอดคล้องกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ปานกลาง ผู้วิจัยคิดว่าคงจะเป็นเพราะอาจารย์เหล่านั้นเห็นว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ของทวีปและประเทศต่าง ๆ ที่กำหนดให้มันไม่ได้เน้นในเรื่อง การเมือง วัฒนธรรม ความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ การศึกษาเหตุผลอันเนื่องมาจากปัญหาและการนำความรู้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่นน้อย จึงลงความเห็นว่ามีความสอดคล้องปานกลาง แต่เนื้อหาส่วนใหญ่ของวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. จะกล่าวถึงสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติอันได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ ทรัพยากรอากาศ ทรัพยากร การผลิตไวถนลงทางละเอียด อาจารย์ส่วนใหญ่จึงเห็นว่าเหมาะสมมาก

ส่วนการที่อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ที่มีวุฒิปริญญาตรี และสูงกว่าปริญญาตรี เห็นว่าเนื้อหาและความมุ่งหมายเฉพาะของแต่ละทวีป มีความสอดคล้องกันมากกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี อาจจะเป็นเพราะว่าอาจารย์ที่มีวุฒิปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรีได้ศึกษาภูมิศาสตร์ลึกซึ้งและกว้างขวางกว่าอาจารย์ที่มีวุฒิต่ำกว่าปริญญาตรี ย่อมมองเห็นถึงความสอดคล้องกับระหว่างเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์กับความมุ่งหมายเฉพาะของแต่ละทวีปได้ลึกซึ้งกว่านั่นเอง

3. การที่อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์เห็นว่าเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เรื่อง ที่ตั้ง ขนาด ลักษณะภูมิประเทศ ลักษณะภูมิอากาศ ทรัพยากรธรรมชาติ และความสัมพันธ์กับประเทศไทยเหมาะสมมากที่จะนำไปสอนในชั้นประถม/ คงจะเป็นเพราะอาจารย์เหล่านั้นเห็นว่า เป็นเรื่องที่จะสอนให้เด็กเรียนชั้นประถมศึกษาเข้าใจง่ายนั่นเอง อย่างเช่นในเรื่องลักษณะภูมิประเทศ และทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญว่ามีอะไรบ้าง ก็พอจะชี้และบอกตัวอย่างให้เด็กเรียนในชั้นประถมเข้าใจและเห็นจริงได้ ส่วนเรื่องสิ่งที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศ ประชากร อาชีพ เศรษฐกิจ ตลอดจนการคมนาคมขนส่ง เป็นเรื่องที่สลับซับซ้อนยากแก่การที่นักเรียนในชั้นประถมจะเข้าใจได้ อย่างเช่นเรื่องที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศ ซึ่งเป็นเรื่องที่นักเรียนชั้นประถมมองเห็นและเข้าใจได้ยาก จึงไม่ค่อยเหมาะที่จะนำไปสอนในชั้นประถมศึกษา

4. การที่อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เห็นว่าเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยทั้ง 17 เรื่อง มีความเหมาะสมที่จะจัดไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ที่สุด คงจะเป็นประโยชน์อย่างมากในการที่จะนำไปสอนนักเรียนในชั้นประถม ให้มีความรู้ความเข้าใจ

เกี่ยวกับภูมิศาสตร์ของดินแดนหรือตำบลที่ตัวเองมีภูมิลำเนาอยู่ ทั้งแต่ดินแดนที่ไกลตัวที่สุด คือ ตำบล อำเภอกันทรวิชัย จังหวัด และประเทศไทย ซึ่งเริ่มห่างตัวออกไปเป็นการวางพื้นฐานทางค่านิยมค่าสตรที่ถูกต้อง คือ ต้องศึกษาดินแดนที่ไกลตัวผู้เรียนก่อน เพื่อจะได้นำไปเปรียบเทียบกับดินแดนอื่นที่ห่างไกลออกไป ถ้าพิจารณาให้ละเอียดไปอีกก็จะพบว่า อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ส่วนใหญ่ ลงความเห็นว่า หัวเรื่อง โครงสร้างและลักษณะภูมิประเทศ ดินฟ้าอากาศ ดิน พืช-น้ำ การชลประทาน การใช้ที่ดิน การกลสีกรรม การค้า การคมนาคม มีความเหมาะสมที่สุด ที่จะจัดไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าน่าจะเป็นเพราะอาจารย์เหล่านั้นเห็นว่าเรื่องต่าง ๆ ที่กล่าวมาแล้วล้วนแต่เป็นเรื่องที่จะส่งเสริมอาชีพทางการเกษตร เนื่องจากเกษตรกรรมเป็นอาชีพสำคัญของคนไทย ในปัจจุบัน การที่ครู ป.กศ. ใดมีความรู้ทางภูมิศาสตร์ ซึ่งส่งเสริมเกษตรกรรมแล้วนำไปสอนวางพื้นฐานทางการเกษตรให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษา นั้น ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการกระทำที่ถูกต้อง สอดคล้องกับความต้องการของสังคมอย่างที่สุด

5. อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่เห็นว่า เวลาที่ใช้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาของทวีปต่าง ๆ ทั้ง 6 ทวีป ตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์ กรมการฝึกหัดครูได้กำหนดไว้นั้น มีความเหมาะสมเพียงปานกลาง และเวลาที่อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ได้กำหนดขึ้นใช้สอนทวีปต่าง ๆ นั้น มีทวีปเอเชียและทวีปยุโรปที่กำหนดเวลาไว้ต่ำเกินไป คือใช้เวลา 12 ชั่วโมง และ 10 ชั่วโมงตามลำดับ ส่วนเวลาที่ใช้กับทวีปออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ ทวีปแอฟริกา ทวีปอเมริกาเหนือ ทวีปอเมริกาใต้ เพิ่มขึ้นกว่าเดิม การที่อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ได้กำหนดเวลาของทวีปเอเชียและยุโรปมากกว่าทวีปอื่นคงจะเป็นเพราะอาจารย์เหล่านั้นเห็นว่าประเทศไทยตั้งอยู่ในทวีปเอเชียจึงสมควรที่จะได้ศึกษาสภาพทางภูมิศาสตร์ของทวีปนี้ให้มากกว่าทวีปอื่น สำหรับทวีปยุโรปนั้นเป็นทวีปที่ประกอบด้วยหลายประเทศ แต่ส่วนใหญ่ของประเทศเหล่านั้นมีความสัมพันธ์กับไทยทั้งทางด้านการค้าและการเมืองจึงได้กำหนดเวลาไว้มากกว่าทวีปเอเชีย ส่วนเวลาที่อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ได้กำหนดไว้สอนเกี่ยวกับทวีปอื่น ๆ เพิ่มขึ้น คงจะเป็นเพราะว่าอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เห็นว่าควรจะได้เพิ่มเวลาเรียนให้กับทวีปออสเตรเลีย ทวีปแอฟริกา ทวีปอเมริกาเหนือ และทวีปอเมริกาใต้ เพราะในปัจจุบันนี้ประเทศไทยได้มีการติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ในทวีปเหล่านั้นทั้งในด้านการค้าและการเมืองเพิ่มขึ้นนั่นเอง การที่เราได้เข้าใจถึงสภาพภูมิศาสตร์ของประเทศต่าง ๆ ที่เราต้องติดต่อกับจะทำให้เราเข้าใจและรู้จักประเทศเหล่านั้นดีขึ้น อันเป็นผลดีทั้งด้านการเมืองและการค้า

6. การที่อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เห็นว่าเนื้อหาของทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย ยุโรป และอเมริกาเหนือ มีความเหมาะสมที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในระดับสูงต่อไปมากกว่าเนื้อหาของทวีปแอฟริกา และทวีปอเมริกาใต้ ที่เป็นดังนี้ผู้วิจัยคิดว่าน่าจะเป็นเหตุมาจากการที่อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ส่วนใหญ่ประมาณ 90% มีความรู้ทางภูมิศาสตร์ระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี ล้วนแต่ได้เคยศึกษาวิชาภูมิศาสตร์เกี่ยวกับทวีปเอเชีย ออสเตรเลีย ยุโรป และอเมริกาเหนือจากวิทยาลัยวิชาการศึกษามาแล้วอย่างคี่ ส่วนเนื้อหาเกี่ยวกับทวีปแอฟริกาและอเมริกาใต้ไม่ได้กำหนดให้เรียน เมื่อเป็นดังนี้ก็ย่อมมีความเข้าใจทวีปต่าง ๆ ที่เคยศึกษามาได้ดีกว่าทวีปที่ไม่เคยศึกษาเลย และเห็นว่าเนื้อหาของทวีปที่ตนเคยศึกษามากก็เหมาะที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ในระดับสูงกว่า ป.กศ. มากกว่าเนื้อหาของทวีปแอฟริกาและอเมริกาใต้ดังกล่าวแล้ว

ดังนั้น ผู้วิจัยเห็นว่าในปัจจุบันนี้เราต้องติดต่อกับประเทศต่าง ๆ ทั้งในทวีปแอฟริกาและอเมริกาใต้มากขึ้น หลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในระดับ ป.กศ. ถึงระดับปริญญาตรีน่าจะได้มีการแก้ไขปรับปรุงให้เหมาะสมกับสภาพการปัจจุบัน กล่าวคือ ควรจะได้นำเนื้อหาของทวีปแอฟริกา และอเมริกาใต้เข้ามาเพิ่มในหลักสูตรระดับ ป.กศ. จนถึงระดับปริญญาตรี หรืออาจจะถึงระดับปริญญาโทก็ได้

7. การที่อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เห็นว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. เหมาะแก่การฝึกทักษะและจัดกิจกรรมต่าง ๆ แต่เพียงปานกลางนั้น คงจะเป็นเพราะว่าอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์เหล่านั้น อาจจะไม่มีความเข้าใจถึงวิธีการสอนวิชาภูมิศาสตร์น้อยไป ผู้วิจัยเห็นว่าทักษะและกิจกรรมบางอย่างทางภูมิศาสตร์เป็นสิ่งจำเป็นที่จะต้องจัดให้กับผู้เรียน อย่างเช่น การอ่าน และเขียนแผนที่ อาจารย์สอนก็สามารถฝึกทักษะให้ผู้เรียนได้โดยการแจกแผนที่โครงร่างให้ลงเนื้อหาและสิ่งสำคัญเกี่ยวกับบทเรียน เป็นการเน้นความเข้าใจอีกทีหนึ่ง ควรจะสอนโดยวิธีการให้ผู้เรียนได้รู้จักตนเองด้วยตนเอง ซึ่งจะทำให้ผู้เรียนมีความรู้ได้กว้างขวาง การมอบงานให้ทำและฝึกให้นักเรียนส่งงานตามกำหนดเป็นการฝึกการรับผิดชอบ และความรับผิดชอบไปในตัวด้วย เหล่านี้เป็นสิ่งที่อาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ต้องเน้นอยู่เสมอ

ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปรับปรุงเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค.

1. ควรเพิ่มเนื้อหาเกี่ยวกับการสงวน (อนุรักษ์) ทรัพยากรธรรมชาติเข้าไว้ในหลักสูตรโดยเฉพาะที่เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติของไทย เพราะจะทำให้ผู้เรียนได้มองเห็นถึงความสำคัญและคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติ และจะได้นำไปสอนวางแผนเกี่ยวกับการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ ในชั้นประถมต่อไป

2. ควรจะปรับปรุงเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กค. ให้มีส่วนที่สอดคล้องและต่อเนื่องกันในชั้นประถมศึกษา เพื่อเป็นการเตรียมนักเรียนฝึกหัดครู ป.กค. ที่จะไปสอนในชั้นประถมศึกษา

3. ควรจะได้บรรจุเนื้อหาที่เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยเข้าไว้ในหลักสูตรภูมิศาสตร์ระดับ ป.กค. เพื่อนักเรียน ป.กค. ที่ไปเป็นครูในชั้นประถมศึกษาจะได้นำความรู้เกี่ยวกับวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทย เป็นรากฐานในการเข้าใจสภาพความเป็นอยู่และปัญหาของท้องถิ่น ตลอดจนแนวทางในการแก้ปัญหาเหล่านั้น ๆ ต่อไป

4. ควรจะได้มีการปรับปรุงเวลาที่ใช้สอนเกี่ยวกับเนื้อหาของทวีปต่าง ๆ ให้เหมาะสมกว่าเดิม พร้อมทั้งเพิ่มเนื้อหาที่เกี่ยวกับทวีปแอฟริกาและทวีปอเมริกาใต้ให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ซึ่งเป็นผลไปถึงการปรับปรุงหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ในระดับปริญญาตรีและสูงกว่าปริญญาตรี

5. ควรจะได้ปรับปรุงเนื้อหาและวิธีสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. โดยการเพิ่มแบบฝึกหัดทางภูมิศาสตร์ การเขียนและอ่านแผนที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถนำไปศึกษาค้นคว้าได้ด้วยตนเอง

6. ควรจะได้มีการสัมมนาอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กค. เพื่อจะได้รับความรู้ใหม่ ๆ เกี่ยวกับความมุ่งหมาย เนื้อหา และวิธีสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในหลักสูตรชั้น ป.กค. ต่อไป

7. ในการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กค. นั้น ควรจะเน้นให้เกิดความรู้ความเข้าใจในวิชาภูมิศาสตร์ โดยคำนึงถึงสาระสำคัญของเนื้อหามากกว่ารายละเอียดทั่วไป

ขอเสนอแนะสำหรับผู้ที่จะคนควาต่อไป

1. ควรจะได้ติดตามผล ครู ป.กท. ที่กำลังสอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษา ในชนบท ว่าได้นำความรู้ทางด้านภูมิศาสตร์ตามหลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการเิกษา พุทธศักราช 2508 ไปสอนนักเรียนเพื่อวางพื้นฐานที่ถูกคองทางด้านการเกษตร และการตั้งถิ่นฐานในชนบทมากน้อยเพียงใด

2. ควรศึกษาเพื่อที่จะทราบว่า นักศึกษาระดับที่สูงกว่าชั้น ป.กท. ที่กำลังเรียน วิชาภูมิศาสตร์หรือวิชาสังคมศึกษา เป็นวิชาเอกในสถาบันศึกษาต่าง ๆ ได้อาศัยความรู้ วิชาภูมิศาสตร์ที่ได้เรียนมาแล้วในชั้น ป.กท. เป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้นนี้มากน้อยเพียงใด

3. ควรจะได้มีการทดลองสอนวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทย ในระดับ ป.กท. โดยเน้นหนักในเรื่องที่เป็นปัญหาเฉพาะท้องถิ่นนั้น ๆ อย่างกว้างขวางและลึกซึ้ง

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

จรรยา คุ้มมี การศึกษาสภาพทั่วไปที่เป็นอุปสรรคต่อการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์
ชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย สายสามัญศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ
 ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร
 พ.ศ.2513, ¹¹⁸ 88 หน้า.

ธรรมการ, กระทรวง หลักสูตรประโยคครูมูล พ.ศ.2477 โรงเรียนช่างพิมพ์วัดสังเวช
 พ.ศ.2477, 59 หน้า.

บุญถิ่น อัตถากร การผลิตราย โรงพิมพ์บรรหาร พ.ศ.2505, 45 หน้า.

ประยูร คาสรี ผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาภูมิศาสตร์ของนักเรียน ป.กค. ในโรงเรียน
ฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูส่วนกลาง ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต วิทยาลัย
 วิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ.2511, 133 หน้า.

มีชัย วรสาธิต การศึกษาและอุปสรรคของครูอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ระดับประกาศนียบัตร
วิชาการศึกษา ประจำปีการศึกษา 2512 ปรินิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต
 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พ.ศ.2513, 115 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง ระเบียบและหลักสูตรโรงเรียนฝึกหัดครูมูล พุทธศักราช 2486
 โรงพิมพ์คุรุสภา พ.ศ.2490, 125 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรประโยคครูประถม พ.ศ.2491 โรงพิมพ์การศาสนา
 พ.ศ.2492, 23 หน้า.

ศึกษาธิการ, กระทรวง หลักสูตรประโยคฝึกหัดครูประถม พุทธศักราช 2487 โรงพิมพ์
 ช่างพิมพ์วัดสังเวช พ.ศ.2482, 61 หน้า.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย กรมการฝึกหัดครู การแนะแนวการสอนวิชาสังคมศึกษาตามหลักสูตร
ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา พ.ศ. 2508 พิมพ์โรเนียว 23 หน้า.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย กรมการฝึกหัดครู หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
พ.ศ.2502 โรงพิมพ์การศาสนา พ.ศ. 2502, 59 หน้า.

ศึกษานิเทศก์, หน่วย กรมการฝึกหัดครู หลักสูตรประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา
พหุศึกษาระดับ 2508 โรงพิมพ์การศาสนา พ.ศ.2508, 58 หน้า.

สวาท เสนาณรงค์ ภูมิศาสตร์ประเทศไทย โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช พ.ศ.2512,
 224 หน้า.

อารี สันหนวี "การจัดหลักสูตรในโรงเรียนฝึกหัดครู" วิทยุศึกษา 6:12-19
 มิถุนายน 2501.

Best, W. John, Research in Education, Prentice-Hall, Inc., 1959,
 306 pp.

Casper, B. M., "Scope and Sequence of Geographic Education in Modern
 School Curriculum Grade 4 through 12" The Journal of
Geography, 50:53-58 February, 1961.

Dooley, M. Louis Holland, "A Compilation and Validation of Basic
 Geographic Concepts for Inclusion in School Curricula
 from Grade one to Twelve," Dissertation Abstracts,
 17.2243-2244, October, 1957.

Ferguson, A., George, Statistical Analysis Psychology and Education,
 McGraw-Hill, Inc., New York, 1966, 466 pp.

Freud, John E., Modern Elementary Statistics, Prentice-Hall, Inc.,
 Englewood Cliffs, New Jersey, 1967, 433 pp.

Garrett, Henry E., Statistics in Psychology and Education,
 Longmans, Green & Co., N.Y., 1958, 478 pp.

James, Vanghu Cotton, "The Status of Public Senior High School
 Geography in Maryland, 1964-1965," Dissertation Abstracts,
 Vol:30, 30:924-A, September, 1969.

- Johnson, Palmer O., Jackson, Robert W.B., Introduction to Statistical Methods, Prentice-Hall, Inc., N.Y., 1953, 357 pp.
- Koch, Walter F., "Geography Programs in the Junior College," The Journal of Geography, 67,3:154-55, March, 1969.
- Underwood, Robert Marshall, "Factor Affecting the Inclusion of Geography from the Curriculum of Colorado High School," Dissertation Abstracts, Vol.25,9:5209-5210, March, 1965.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก :

(สำเนาหนังสือของหัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัยวิชาการศึกษา)

กรุงเทพฯ

ที่ ศธ. 0305/872

วิทยาลัยวิชาการศึกษา

5 กรกฎาคม 2514

เรื่อง ขออนุญาตทำการทดสอบ

เรียน ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูอุดรดิตถ์

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 3 ชุด

ด้วยนายโกมล ทับทอง นิสิตชั้นปริญญาโท สาขาคูมศึกษาและการฝึกหัดครู วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร กำลังทำปริญญานิพนธ์ เรื่อง "การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. พ.ศ. 2514 เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตรชั้น ป.กศ. พุทธศักราช 2508" ในการนี้จำเป็นต้องสอบถามจากอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์จากวิทยาลัยครูทั่วประเทศ เพื่อหาข้อมูลไปประกอบการทำปริญญานิพนธ์ดังกล่าว

เพื่อให้การทำปริญญานิพนธ์ของนิสิตปริญญาโทผู้นี้ ได้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี วิทยาลัยวิชาการศึกษาจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์จากท่าน ได้โปรดให้อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กศ. ของสถาบันแห่งนี้ กรอกข้อความลงในแบบสอบถามที่ได้แนบมาพร้อมหนังสือนี้ เมื่อกรอกเรียบร้อยแล้ว โปรดส่งคืนไปยัง นายโกมล ทับทอง วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร พระนคร ภายในวันที่ 25 กรกฎาคม 2514 ด้วย

วิทยาลัยวิชาการศึกษาหวังว่าคงได้รับการอนุเคราะห์ด้วยดี จึงขอขอบคุณอย่างสูง มา ณ โอกาสนี้.

ขอแสดงความนับถือ

บุญถึง แนนหนา

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ บุญถึง แนนหนา)

หัวหน้าสำนักงานอธิการวิทยาลัย

ภาคผนวก ข.

(สำเนาตัวอย่างหนังสือที่ส่งแบบสอบถามกลับคืน)

กรรท

ที่ คท.030324/1218

วิทยาลัยครูอุตรดิตถ์

20 กรกฎาคม 2514

เรื่อง ขออนุญาตทำการทดสอบ

เรียน นายโกมล ทัพทอง

อ้างถึง หนังสือที่ คท.0305/872 ลงวันที่ 5 กรกฎาคม 2514

สิ่งที่ส่งมาด้วย แบบสอบถามจำนวน 3 ชุด

ตามหนังสือที่อ้างถึง วิทยาลัยได้กรอกแบบสอบถาม เรื่อง การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กท. พ.ศ. 2514 เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตร ชั้น ป.กท. พุทธศักราช 2508 นั้น บัณฑิตวิทยาลัยกรอกเสร็จเรียบร้อยแล้ว พร้อมได้จัดส่งมาพร้อมหนังสือนี้

จึงเรียนมาเพื่อได้โปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป.

ขอแสดงความนับถือ

บุญเลิศ กรีหงส์

(นายบุญเลิศ กรีหงส์)

ผู้อำนวยการวิทยาลัยครูอุตรดิตถ์

ภาคผนวก ก.

วิทยาลัยวิชาการ ศึกษา ประสานมิตร

5 กรกฎาคม 2514

เรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. ที่เคารพ

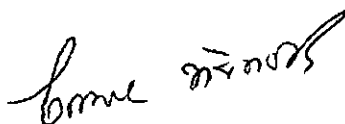
ด้วยผมกำลังจัดทำปฏิญานินพนธ์ เรื่อง "การสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. พ.ศ. 2514 เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตรชั้น ป.กศ. พุทธศักราช 2508" โดยมี

รองศาสตราจารย์ สวาท	เสนาณรงค์	ประธานกรรมการ
ศาสตราจารย์ ดร.อารี	สันตวิ	กรรมการ
อาจารย์ สมบูรณ์	จิตพงศ์	กรรมการ

ในการทำปฏิญานินพนธ์ในครั้งนี้ ผมต้องออกแบบสอบถามไปยังอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. ทั่วประเทศ จึงขอความกรุณาจากอาจารย์ได้โปรดสละเวลากรอกแบบสอบถามอย่างจริงจัง ในการกรอกแบบสอบถามนี้ ท่านไม่ต้องเขียนชื่อ - นามสกุล คำตอบของท่านจะเก็บไว้อย่างเป็นความลับ โปรดระลึกอยู่เสมอว่า คำตอบที่แท้จริงเท่านั้นที่จะเป็นประโยชน์ต่อการวิจัย

ขอขอบพระคุณอย่างยิ่ง ต่ออาจารย์ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในครั้งนี้.

ขอแสดงความนับถือ



(นายโกลม ทับทอง)

นิสิตปริญญาโท สาขาคอมพิวเตอร์และการฝึกหัดครู

แบบสอบถามเพื่อสำรวจความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.ศ. 2514
เกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ในหลักสูตร ชั้น ป.ศ. พุทธศักราช 2503

แบบสอบถามชุดที่ 2 ตอน ก

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.ศ.

ตอนที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

โปรดเขียนเครื่องหมาย ✓ ลงใน ☐ หน้าข้อความที่เป็นจริง เกี่ยวกับตัวของท่าน

1. เพศ

☐ หญิง

☐ ชาย

2. อายุ

☐ ต่ำกว่า 20 ปี

☐ 31 - 35 ปี

☐ 20 - 25 ปี

☐ 36 - 40 ปี

☐ 26 - 30 ปี

☐ 41 ปีขึ้นไป

3. สถานภาพสมรส

☐ โสด

☐ หย่าร้าง

☐ แต่งงานแล้ว

☐ เฉพาะ

4. ความรู้ทางงานภูมิศาสตร์

☐ ทำการระดับปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรี

☐ ปริญญาตรีและประกาศนียบัตรวิชาชีพเฉพาะ

☐ ปริญญาโท

5. ท่านสอนวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. มาแล้วกี่ปี

☐ เท่า 1 ปี

☐ 1 - 5 ปี

☐ 6 - 12 ปี

☐ 13 ปีขึ้นไป

6. นอกจากวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. แล้วท่านสอนวิชาอะไรอีกหรือไม่

☐ สอน

☐ ไม่ได้อสอน

ไปรกระบุวิชาที่ท่านสอน

ก.

ข.

ค.

ง.

แบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นคำถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ.
ในการตอบแบบสอบถามให้ท่านขีดเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องท้ายข้อความแต่ละข้อ โดยใส่ให้
ตรงกับความคิดเห็นของท่าน ในที่นี้ได้กำหนดระดับของความถี่ไว้เป็น 5 ชั้น ดังต่อไปนี้

สอดคล้องมากที่สุด	เหมาะสมมากที่สุด	แทนด้วยเลข 5
สอดคล้องมาก	เหมาะสมมาก	แทนด้วยเลข 4
สอดคล้องปานกลาง	เหมาะสมปานกลาง	แทนด้วยเลข 3
สอดคล้องน้อย	เหมาะสมน้อย	แทนด้วยเลข 2
สอดคล้องน้อยมาก	เหมาะสมน้อยมาก	แทนด้วยเลข 1

โปรดสังเกตตัวอย่าง

ท่านคิดว่าอาหารต่อไปนี้ เหมาะสมที่จะรับประทานเพียงใด

	1	2	3	4	5
1. อาหารรสเผ็ดจัด เปรี้ยวจัด เค็มจัด _____		✓			
2. นมสด ไข่ไก่ ผักสด _____					✓
3. แป้ง น้ำตาล ไขมัน _____				✓	
4. ท็อฟฟี่ ช็อกโกแลต ลูกกวาด _____			✓		

ตอนที่ ๒

คำถามเกี่ยวกับเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ.

- ท่านคิดว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ชั้น ป.กศ. มีความสอดคล้องกับความมุ่งหมายทั่วไปต่อไปนี้เพียงใด

	น้อย	1	2	3	4	5	มาก
1. ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับสิ่งแวดล้อมทางธรรมชาติและสังคม _____							
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในความสัมพันธ์ระหว่าง มนุษย์กับการผลิต การบริโภค และการสงวน ทรัพยากร ของสังคม _____							
3. ให้อุบายเหตุผลเข้าใจหลักการและระเบียบวิธีใน การแก้ปัญหา และรู้จักประเมินผล _____							
4. ให้ความรู้กว้างขวางลึกซึ้งยิ่งขึ้น และสามารถ สอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้นประโยคประถมต้น และ ชั้นประโยคประถมปลาย ได้เป็นอย่างดี _____							

- ท่านคิดว่าความมุ่งหมายเฉพาะในการเรียนการสอนวิชาภูมิศาสตร์ ในชั้น ป.กศ. มีความสอดคล้องกับเนื้อหาของทวีปต่าง ๆ เพียงใด

	น้อย	1	2	3	4	5	มาก
ก. ทวีปเอเชีย							
1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปเอเชีย ในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่าสัมพันธ์ และมีผลต่อความเป็นอยู่ของชนในทวีปนั้น _____							
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทาง สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่าง ประเทศ _____							

		น้อย	1	2	3	4	5	มาก
3.	เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจาก							
	ภูมิศาสตร์ _____							
4.	เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น _____							

ข. ทวีปออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์		น้อย	1	2	3	4	5	มาก
1.	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปออสเตรเลีย และประเทศนิวซีแลนด์ ในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่า สัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น _____							
2.	ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ _____							
3.	เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหา อันเนื่องมาจาก วิชาภูมิศาสตร์ _____							
4.	เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น _____							

ค. ทวีปแอฟริกา		น้อย	1	2	3	4	5	มาก
1.	ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปแอฟริกาในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่า สัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของคนในทวีปนั้น _____							
2.	ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ _____							
3.	เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหาอันเนื่องมาจาก ภูมิศาสตร์ _____							
4.	เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น _____							

ง. ทวีปยุโรป

น้อย

1	2	3	4	5	มาก

1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปยุโรปในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่าสัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของชนในทวีปนั้น
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหานั้นเนื่องมาจากภูมิศาสตร์
4. เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น

จ. ทวีปอเมริกาเหนือ

น้อย

1	2	3	4	5	มาก

1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปอเมริกาเหนือในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่าสัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของชนในทวีปนั้น
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม เศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรม ซึ่งจะยังผลให้เกิดความเข้าใจอันดีระหว่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาเหตุและผลของปัญหานั้นเนื่องมาจากภูมิศาสตร์
4. เพื่อนำความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น

ฉ. ทวีปอเมริกาใต้

น้อย

1	2	3	4	5	มาก

1. ให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับทวีปอเมริกาใต้ในเรื่องสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติว่าสัมพันธ์และมีผลต่อความเป็นอยู่ของชนในทวีปนั้น

	น้อย	1	2	3	4	5	มาก
2. ให้ความรู้ความเข้าใจในสภาพต่าง ๆ ทางสังคม							
3. เกิดทักษะเหตุผลและผลของปัญหาอันเนื่องมาจากภูมิศาสตร์							
4. เชื่อมโยงความรู้เหล่านี้ไปสัมพันธ์กับวิชาอื่น ๆ							

- พานักวิชาเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์แต่ละทวีป ในชั้น ป.กค. ตามหัวข้อต่อไปนี้นี้ เหมาะแก่ผู้สำเร็จ ป.กค. นำไปใช้สอนในชั้นประถมศึกษาตอนปลายเพียงใด

	น้อย	1	2	3	4	5	มาก
1. ที่ตั้งรูปร่าง ขนาด							
2. ลักษณะภูมิประเทศ							
3. ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญ							
4. สิ่งที่มีอิทธิพลต่อภูมิอากาศ							
5. ทรัพยากรธรรมชาติ							
6. ประชากร							
7. อาริยและเศรษฐกิจ							
8. ประเพณีและเมืองสำคัญ							
9. การคมนาคมขนส่ง							
10. ความสัมพันธ์กับประเทศไทย							

- ท่านมีความเห็นว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ประเทศไทยในหัวข้อต่อไปนี้ ควรจะจัดไว้ในหลักสูตรวิชาภูมิศาสตร์ใด เช่น ป.กศ. มากน้อยเพียงใด

	น้อย	1	2	3	4	5	มาก
1. ทิศ ขนาด และรูปร่าง							
2. ประชากรของประเทศไทย							
3. โครงสร้างและลักษณะภูมิประเทศของประเทศไทย							
4. ดินฟ้าอากาศของประเทศไทย							
5. ดิน พืช และสัตว์ประจำท้องถิ่นของไทย							
6. ทรัพยากรธรรมชาติของไทย - น้ำ การชลประทาน							
7. การใช้ที่ดินในประเทศไทย							
8. การกสิกรรมในประเทศไทย							
9. ป่าไม้และการทำป่าไม้ในประเทศไทย							
10. การประมงในประเทศไทย							
11. การเลี้ยงสัตว์ในประเทศไทย							
12. ทรัพยากรแร่และอุตสาหกรรม ธาตุในเมืองแร่							
13. การอุตสาหกรรมในประเทศไทย							
14. การค้าของประเทศไทย - สินค้าเข้า - สินค้าออก							
15. การคมนาคมขนส่งในประเทศไทย							
16. ภูมิอากาศทางภูมิศาสตร์และการปกครองของประเทศไทย							
17. ความสัมพันธ์กับต่างประเทศ							
18. ท่านมีความเห็นว่าเนื้อหาในบางที่ควรเพิ่มเติมจากข้อ 1 ถึงข้อ 17							

โปรดระบุ

- ทานกักรว่าเวลาที่ไว้ทำการสอนวิชาภูมิศาสตร์ในชั้น ป.กก. ตามที่หน่วยศึกษานิเทศก์
กรรมการฝึกหลักสูตร กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดไว้ในหนังสือแนะแนวการสอนวิชาสังคมศึกษา
ในชั้น ป.กก. มีความเหมาะสมกับเนื้อหาที่กำหนดไว้หรือไม่

น้อย	1	2	3	4	5	มาก
1. ทวีปเอเชีย 12 ชั่วโมง						
2. ทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ 6 ชั่วโมง						
3. ทวีปแอฟริกา 6 ชั่วโมง						
4. ทวีปยุโรป 10 ชั่วโมง						
5. ทวีปอเมริกาเหนือ 8 ชั่วโมง						
6. ทวีปอเมริกาใต้ 4 ชั่วโมง						

- ทานกักรว่าหัวข้อของวิชาภูมิศาสตร์ที่กำหนดให้เรียนเกี่ยวกับทวีปต่าง ๆ ควรใช้เวลาเท่าไร
จึงจะเหมาะสม (ให้ทำเครื่องหมาย ✓ ลงในช่องใดช่องหนึ่ง)

ก. ทวีปเอเชีย 12 ชั่วโมง

1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด
2. ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ
3. ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญ
4. ทวีปเกษตร ประชากร และอาชีพ
5. ประเทศ เมืองสำคัญ และการคมนาคม

1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.

ข. ทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์ 6 ชั่วโมง

1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด
2. ลักษณะภูมิประเทศ
3. ลักษณะภูมิอากาศ
4. ทวีปเกษตร ประชากร และอาชีพ
5. เมืองสำคัญ ประชากร และอาชีพ
6. การสัมผัสกับประเทศไทย

1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.

ก. ทวีปแอฟริกา 6 ชั่วโมง

1. ที่ตั้ง ขนาด รูปร่าง และภูมิประเทศ
2. ลักษณะภูมิอากาศ
3. ทรัพยากร อาชีพ และประชากร
4. ประเทศและเมืองสำคัญ

ง. ทวีปยุโรป 10 ชั่วโมง

1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด
2. ลักษณะภูมิประเทศ
3. ลักษณะภูมิอากาศ
4. ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ
5. ประเทศที่สำคัญ และการคมนาคม

จ. ทวีปอเมริกาเหนือ 8 ชั่วโมง

1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด
2. ลักษณะภูมิประเทศที่สำคัญ
3. ลักษณะภูมิอากาศที่สำคัญ
4. ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ
5. ประเทศ เมืองสำคัญ การคมนาคม
6. ความสัมพันธ์กับประเทศไทย

ฉ. ทวีปอเมริกาใต้

1. ที่ตั้ง รูปร่าง ขนาด
2. ลักษณะภูมิอากาศ
3. ทรัพยากร ประชากร และอาชีพ
4. ประเทศและเมืองสำคัญ

1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.
1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.
1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.
1 ชม.	2 ชม.	3 ชม.

- ท่านคิดว่าเนื้อหาวิชาภูมิศาสตร์ ระดับ ป.กศ. ตามหัวข้อต่อไปนี้ เป็นเนื้อหาที่จะเป็นพื้นฐานในการศึกษาวิชาภูมิศาสตร์ ใญ่ขึ้นสูงเพียงใด

1. ทวีปเอเชีย
2. ทวีปออสเตรเลียและประเทศนิวซีแลนด์
3. ทวีปแอฟริกา
4. ทวีปยุโรป
5. ทวีปอเมริกาเหนือ
6. ทวีปอเมริกาใต้

น้อย	1	2	3	4	5	มาก

- ท่านคิดว่าเนื้อหาของวิชาภูมิศาสตร์ระดับ ป.กศ. เหมาะในการฝึกทักษะและจัดกิจกรรมต่อไปนี้ เพียงใด

1. ทางด้านการอ่านและการเขียนแผนที่
2. ทางด้านการทำแบบฝึกหัดภูมิศาสตร์
3. ทางด้านหาความรู้เพิ่มเติมด้วยตนเอง
4. ทางด้านการฝึกงานนอกสถานที่
5. ทางด้านความรับผิดชอบ
6. เพื่อที่จะรู้จักอะไร เป็นเหตุและเป็นผลในเชิงภูมิศาสตร์ด้วยกัน

น้อย	1	2	3	4	5	มาก

ภาคผนวก ง.
ตัวอย่างวิธีการคำนวณ

1. อัตราส่วนเปรียบเทียบเป็นร้อยละ (Percentage Ratio) ใช้ในการเปรียบเทียบความถี่ของข้อมูลต่าง ๆ ที่ใดแจกแจง และบันทึกไว้เป็นร้อยละ โดยใช้สูตรดังนี้

$$\begin{aligned}\text{ร้อยละของรายการใด} &= \frac{\text{ความถี่ของรายการนั้น}}{\text{ความถี่ทั้งหมด}} \times 100 \\ &= \frac{7}{66} \times 100 \\ &= 10.605\end{aligned}$$

2. มัธยิมเลขคณิต (Arithmetic Mean) ใช้คำนวณหารายเฉลี่ยของข้อมูล โดยใช้สูตรดังนี้

$$\begin{aligned}\bar{X} &= \frac{\sum X}{N} \\ \text{เมื่อ } \bar{X} &\text{ แทนค่าเฉลี่ยของข้อมูล} \\ \sum X &\text{ แทนผลรวมทั้งหมดของข้อมูล} \\ N &\text{ แทนจำนวนคนในกลุ่มนั้น} \\ \text{ค่าที่คำนวณได้จากแบบสอบถาม } \sum X &= 157 \quad N = 44 \\ \text{จากสูตร } \bar{X} &= \frac{\sum X}{N} \\ \text{แทนค่า } &= \frac{157}{44} \\ &= 3.56818\end{aligned}$$

3. ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ใช้ในการหาความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน เพื่อบอกปริมาณการกระจายของคะแนน

$$s = \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}}$$

$\sum xf$	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
$\sum fx^2$	แทน	ผลรวมของคะแนน
N	แทน	ผลรวมของคะแนนแต่ละตัวยกกำลังสอง
	แทน	จำนวนคนในกลุ่มตัวอย่าง

$$\begin{aligned} \sum fx^2 &= 61 & \sum fx &= 21 \\ N &= 8 \end{aligned}$$

$$\begin{aligned} \text{จากสูตร } s &= \sqrt{\frac{N \sum fx^2 - (\sum fx)^2}{N(N-1)}} \\ \text{แทนค่า} &= \sqrt{\frac{8(61) - (21)^2}{8(8-1)}} \\ &= \sqrt{\frac{488 - 441}{56}} \\ &= \sqrt{\frac{47}{56}} \\ &= 0.91612 \end{aligned}$$

4. ทดสอบความมีนัยสำคัญของผลต่างของมัธยฐานเลขคณิต (Test Significance between Two Means) ใช้เปรียบเทียบมัธยฐานเลขคณิตเพื่อดูความแตกต่างว่า มีนัยสำคัญทางสถิติหรือไม่ ในกรณีต่อไปนี้

1. กลุ่มอาจารย์ชายกับกลุ่มอาจารย์หญิง
2. เปรียบเทียบมัธยฐานเลขคณิตของกลุ่มอาจารย์ 3 กลุ่ม คือ
 1. กลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรีกับกลุ่มปริญญาตรี
 2. กลุ่มต่ำกว่าปริญญาตรีกับกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี
 3. กลุ่มปริญญาตรีกับกลุ่มสูงกว่าปริญญาตรี

โดยใช้สูตร ดังนี้

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

เมื่อ	Z	แทน	ค่าวิกฤต (Critical Ratio)
	$\bar{X}_1$	แทน	มัธยัมเลขคณิตของกลุ่มที่ 1
	$\bar{X}_2$	แทน	มัธยัมเลขคณิตของกลุ่มที่ 2
	s_1	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 1
	s_2	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของกลุ่มที่ 2
	n_1	แทน	จำนวนเต็มของกลุ่มที่ 1
	n_2	แทน	จำนวนเต็มของกลุ่มที่ 2

ค่าที่คำนวณได้จากแบบสอบถาม

$\bar{X}_1$	=	3.08333	$\bar{X}_2$	=	3.22460
s_1	=	0.99620	s_1^2	=	0.99242
s_2	=	1.54068	s_2^2	=	1.54068
n_1	=	12	n_2	=	187

จากสูตร

$$Z = \frac{\bar{X}_1 - \bar{X}_2}{\sqrt{\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}}}$$

แทนค่า

$$= \frac{3.08333 - 3.22460}{\sqrt{\frac{0.99242}{12} + \frac{1.54068}{182}}}$$

$$= 0.46849$$

ประวัติผู้เขียน

ประวัติย่อของผู้เขียน

- ชื่อ โกมล ทัมทอง
- วันเกิด วันที่ 1 พฤษภาคม พ.ศ. 2484
- สถานที่เกิด ตำบล ท่าเคย อำเภอ ท่าฉาง จังหวัด สุราษฎร์ธานี
- การศึกษา
- ประถมศึกษา โรงเรียนวัดอินทาราม อำเภอ ท่าฉาง จังหวัด สุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2496
 - มัธยมศึกษา โรงเรียนสุราษฎร์ธานี จังหวัด สุราษฎร์ธานี อำเภอ เมือง จังหวัด สุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2502
 - ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษา (ป.กศ.) โรงเรียนฝึกหัดครูสงขลา อำเภอ เมือง จังหวัด สงขลา พ.ศ. 2504
 - ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาระดับสูง (ป.กศ.) วิทยาลัยครูสวนสุนันทา พระนคร พ.ศ. 2508
 - ประกาศนียบัตรพิเศษมัธยม (พ.ม.) สอนามสอบจังหวัดสุราษฎร์ธานี พ.ศ. 2509
 - ปริญญาการศึกษาบัณฑิต (กศ.บ.) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร อำเภอ พระโขนง พระนคร พ.ศ. 2512
 - ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ (ภูมิศาสตร์) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร อำเภอ พระโขนง พระนคร พ.ศ. 2513
 - ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต (กศ.ม.) วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร อำเภอ พระโขนง พระนคร พ.ศ. 2514

หน้าที่การงาน

- อาจารย์วิทยาลัยวิชาการศึกษา ปทุมวัน จังหวัด พระนคร พ.ศ. 2514 - ปัจจุบัน